

KÁLVINISTA SZEMLE

A SZLOVÁKIAI REFORMÁTUS KERESZTYÉN EGYHÁZ
HIVATALOS LAPJA

LXXVIII. évfolyam

9. szám

Komárom, 2007. szeptember

Ára 10 korona

TÖREKEDJÜNK MEGSZENTELT ÉLETRE!

„Egyébként pedig, testvéreim, kérünk titeket, és intünk az Úr Jézus nevében, hogy amint tőlünk tanultátok, hogyan kell Istennek tetsző módon élnetek – s amint éltek is –, ebben juszatok még előbbre. Mert nem tisztátalanságra hívott el minket az Isten, hanem megszentelődésre. Aki tehát ezt megveti, az nem embert vet meg, hanem az Istent, aki Szentlelkét is reátok árasztja” (1Thesz 4,1.7–8).

Múltból merítő, jövőbe tekintő ünneplő Gyülekezet, szeretett Testvéreim! Az összetartozók kívánt együttlétének becses alkalmai a szükséges belső növekedés lehetőségeit kínálják fel nemzeti közösségünknek. Ez a mai pelsőci ünneplésünk is ilyen alkalom, amely közös múltunk egyik nagyszerű történelmi alakjának, a szentté avatott László királyunknak emlékét is feleleveníti. Büszkének kell lennünk arra, hogy nincs még egy olyan uralkodóház, amelyből viszonylag rövid idő alatt annyi szentté avatott nagy egyéniség került volna ki, mint Árpád nemzetségéből. Ők ma is egységbe fognak össze bennünket. Soha nem feledkezhetünk meg róluk.

Azonban nekem most nem tisztem történelmi előadást tartani, engem igeszolgálatra kértek fel, aminek hitem és tudásom szerint örömmel teszek eleget. Mivel Dél-Gömör erősen református jellegű, ezért itt kevésbé megszokott a szentek emlegetése. Szükségét érzem tehát e szó jelentését és jelentőségét igei alapon megvilágítani.

Krisztus Urunk és hitünk egy közösségbe köt bennünket akkor is, ha eltérő módon, különböző keretek között éljük meg keresztyén mivoltunkat. Valljuk, hogy ez a Krisztusban gyökerező egység nemzeti egységünknek a legerősebb fundamentuma akkor is, ha időről időre gyengülni látszik. Ezen az alapon vallhatjuk a szentségről, a szentről, hogy „minden mulandótól szabad, szellemi, lelki és erkölcsi tökéletesség...”

Ez azonban csak az Isten tulajdonsága, de ha ennek fénye és áldása gazdagon kiárad egy-egy „teremtményére”, azt a különböző vallások és katolikus testvéreink legmagasabb minősítéssel szentnek szokták nevezni. Szent László király személyének időszerűsége vitathatatlan. Olyan hatalmas tetteket hajtott végre, amelyek nemzetünk s az akkori ország lakói sorsát döntően meghatározták. Belső viszályokat csendesített, némított el; máskor külső ellenségtől védte meg népét.

Ha valakit szentté avatnak a római katolikus egyházban vagy a nép szent emberként tiszteli, emlegeti, mindannyiszor egy ragyogó, tiszta lényre gondolunk, akinek élete példájából érdemes meríteni, jóllehet nem imádjuk, mert az imádat egyedül Istent illeti meg. Hasonló a helyzet akkor is, ha szent helyről vagy tárgyról szólunk. Akkor valamilyen elkülönített, egy bizonyos célra, egy szolgálatra kizárólagosan elrendelt megszentelt tárgyra, helyre gondolunk. Ilyen például a templom.

A Biblia mondja, legyetek szentek vagy legyetek tökéletesek, ezért indokolatlan ezt a kifejezést mellőzni, sőt inkább igazi felelősséggel használnunk kell. László királyunk élete számos olyan cselekedettel ékes, hogy méltán ruháztatott fel a szent jelzővel.

A Biblia szellemében mi is használjuk – mai alapigénk is erre serkent –, és törekedjünk igazságtalanságtól, részrehajlástól, minden más teremtményi gyarlóságoktól mentes, megszentelt életre! Életünknek legyen jellemzője a hűség, a szeretet, az összetartás, az igazságosság, az Isten iránti engedelmisség! Éljük megszentelt életet! Isten akarata az, hogy a Krisztusban kiválasztottak szentek legyenek. A megszentelt emberi élet jó és követendő példa mind az egyes ember, mind a nemzet számára. Legyünk mi is „megtartásra való nép” (1Pt 2,9)! Minden vitának fölötte áll, hogy az egyetlen tökéletes példa maga a Krisztus Jézus, azonban azt is valljuk, hogy önmagunkat lopnánk meg – ami lelki-szellemi-erkölcsi megszegényedéshez vezetne –, ha megfélemednénk vagy mások részéről feledtetni engednénk történelmi nagyjaink életét. Aki bármely korban, sőt balsorsban ezt akarja, az nekünk – hízeltedjen bár – nem jóakarónk, hanem ellenségünk.

Azért kérek, testvéreim, az Úr Jézus nevében, éljünk Istennek tetsző módon. Ő megszentelődésre hívott el bennünket, hogy gazdagodjunk a szeretetben, ne fogyjunk, hanem növekedjünk testben, lélekben. Ma is ezért vagyunk együtt, hogy szaporodjunk, gyarapodjunk hitben. Ünnepejünk hát vidáman, örüljünk egymásnak, a születendő új életeknek, mert az „élet szent, és élni akar”. Gyógyuljunk, gyógyítsunk, gyarapodjunk, és soha ne adjuk fel a reményt!

Erdélyi Géza

(Elhangzott 2007. június 24-én a pelsőci református templomban a VIII. Szent László-zarándoklat résztvevői előtt.)

Tompai László

SZÜRET ELŐTT

Most minden érik. A mezők s a lelkek
Zománca csupa mosolygó arany.
Áldottság terhe rajtam és a kerten,
Gyümölcsös évszak, érés szaka van!

Most válik minden melege a nyárnak
Kincse: cukor lesz, méz s finom zamat.
A tavasz elmúlt bolondság csupán: vad
Viharai már máshol zajlanak.

A lét körülem csudamélyre szépült –
Itt-ott föl enyhén száll a lengő füst.
Szemem derűsen ível egybe kék űrt
S fénylő folyót, mely messze híg ezüst.

Bölcs béke, bőség az egész vidéken...
Előmbe nyíltan tárul hét határ –
Csak a havas néz messziről sötétlen:
Tél sejtelmével borzogatva már.

De jöhet tél is: hidege, homálya
Engem nagyon nem tud ijesztetni:
Feléje telten – szent szüretre várva –
Csillognak lelkek ért gerezdjei.

Az ÚR színe előtt

Kegyelmes Úristen, milyen irgalmas vagy velünk, milyen türelmed van hibáinkkal és gyengeségeinkkel szemben. Uram, Te megnyitotad szememet, úgyhogy látom a szívem romlottságát. Világiasság van bennem, mégpedig gonosz vágyak és hajlamok. Világiasság van körülöttem is, mégpedig gonosz emberek, akik bűnös példájukkal akarnak elcsábítani. Szégyenkezem, amikor fiatalságom dőreségére gondolok, amikor inkább szolgáltam a világnak, mint neked, Uram. Különíts el engem minden világiasságtól, Istenem, és foglald el teljesen a szívemet. Szenteljen meg engem a Te Szentlelked. Mutasd meg nekem a világi emberek végső sorsát, hogy Téged szeresselek és ne a világot, hogy rád hallgassak és ne a világra. Űzd ki szívemből a világ iránti szeretetet, és oltsd belém a Te félelmedet. **Ámen.**

Johann Friedrich Starck

Amikor Pál az apostolságát védi, amit ellenségei közül egyesek kétségbe vontak azért, mert nem tartozott a tizenkettes tanítványi körhöz, egyebek mellett azzal érvel, hogy látta a Feltámadottat (vö. 1Kor 9,1; 15,8), aki kiválasztotta őt anyja méhétől fogva (Róma 1,1k.; Gal 1,15k.). Az apostolság ajándéka ebben az értelemben vonatkozik a Feltámadott elsődleges tanúira. Az ő küldetésük, amelyet a Szentlélek is hordozott és megerősített, az egyház épületének egyfajta első rétegét alkotja, ahol a szegletkő a Jézus Krisztus (Ef 2,20). Az ő bizonyosságtételüknek egyidejűleg normatív funkciója van, szerinte kell megítélni és értékelni minden további bizonyosságtételt.

Ebben az értelemben az apostolság kegyelmi ajándéka ma befejezett, de egyáltalán nem halott, mivel él és az Újszövetség tartalmának része. Az öskeresztyénekről azt írják, hogy „kitaftóan részt vettek az apostoli tanításban” (ApCsel 2,42). Ennek érvényesnek kell lennie minden kor keresztyéneire, tehát ránk is, hogy ezzel az ajándékkal meggazdagítva igaz hitben éljünk és engedjük magunkat vezetni és formálni az apostoli bizonyosságtétellel.

Ján Janovčík

Az apostolság

A kegyelmi ajándékok pontos listáját lehetetlen elkészíteni, mert a Szentírás egyes helyein ezek a felsorolások azonosak, másutt viszont különbözőek, és nem fedik egymást; valahol rövidebbek, máshol hosszabbak. Így például az 1Pt 4,11-ben csak kettő van említve (a prédikálás és a szolgálat ajándéka), viszont az 1Kor 12,8–10-ben és 28–30-ban kilenc van, és nem egészen egyeznek. Az Ef 4,11-ben öt, a Róma 12,6–8-ban pedig hét van. Viszont az áttekinthetőségre való törekvés jegyében sorrendbe lehet őket állítani, mégpedig az egyházi élet számára való fontosságuk szerint.

Az Ef 4,11-ben és az 1Kor 12,28–30-ban az első két helyen az „apostolok” és a „próféták” vannak megnevezve. A görög *apostolosz* kifejezés jelentése: követ, küldött, és ebben az általános értelemben követet-küldöttet jelölt. A szónak ebben a jelentésében az egyházban Jézus Krisztus követe minden keresztyén, és élete és szolgálata abból a tudatból ered, hogy oda, ahol van, az Úr Jézus állította és küldte, és szavaival, tetteivel és életének egész irányultságával az Urat képviseli, aki elküldte

őt (vö. Mt 5,14–16; Jn 15,16; 17,18 stb.).

Csakhogya az Újszövetségben ennek a megjelölésnek specifikus tartalma van, és a tizenkét tanítvány körét jelöli,

akiket az Úr Jézus kiválasztott és küldötték apostolaiként elküldött a világba. Ők voltak az első, egyfajta hiteles tanúi, első-sorban feltámadásának tanúi.

Az, hogy nekik a feltámadott Jézus megjelent, hogy látták a feltámadott Urat és Ő elküldte

őket ezzel az üzenettel a világba, apostolságuknak bizonyos legitimitást kölcsönzött (ApCsel 1,22; 2,32; 3,15; 4,33 stb.).

„Neveld a gyermeket a neki megfelelő módon, még ha megöregszik, akkor sem tér el attól” (Péld 22,6).

A példabeszédek könyvének egy sajátos igéje szól hozzánk. Megfogalmazása egyszerű, tömör, érthető. Ez a vers szerves része a bölcs magatartásról szóló leírásnak (amely Salamon király mondásaiból, példázataiból, illetve a neki tulajdonított bölcsességmondásokból áll), amely háromezer éve érvényes és igaz!

Miért kell nevelni, tanítani a gyermeket? Azért, hogy el tudjon igazodni a világban? Vagy azért, hogy ne kerüljön váratlan helyzetekbe? Esetleg azért, hogy bölcs legyen? Mindegyik kérdésre azt mondhatjuk, hogy igen. Csakhogy egyik sem tökéletes, egyik sem kimerítő válasz. A bölcsességet, az igazi bölcsességet ugyanis Isten adja: „Az Úrnak félelme az ismeret kezdete” (Péld 1,7a). Erre kell tanítani a gyermeket.

Neveld, ez a választott igénk első szava. Felszólító módban, tehát felelősséget ruház arra, akinek szól. Nekem és neked szól az ige! Úgy, hogy nem tudom elhárítani, átruházni ezt a felelősséget. Neveld, te neveld! Isten ránk bízta ezt a feladatot, s azzal, hogy a gyermekben egy ajándékot adott, ezt a feladatot is elélni helyezte. A keresztelesek alkalmával szoktuk hallani, hogy a gyermek nemcsak Isten ajándéka, hanem a gyermek gondozása és nevelése Istentől való magasztos feladat is. A gyermek nem prédája a szülőnek, nem lehet azt mondani, hogy úgyis felnő! Sokszor halljuk napjainkban, hogy nem kell a gyerek fejét teletölteni mindenféle hittanos dologgal, nem kell kiskorától templomba járnia, sőt már olyat is hallottam, hogy nem kell megkeresztelni sem, hiszen majd ha felnőtt, eldönti, hogy meg akar-e keresztkedni!

Csakhogy ez nem az emberi akarat kérdése. Mert rábízuk-e a gyerekekre, hogy akar-e levegőt venni vagy sem, hogy akar-e enni vagy aludni? Ami természetes és törvényszerű, azt nem lehet választás tárgyává tenni. Ha azt mondom, majd ő eldönti – ez a szülői felelősség elhárítása. És nekünk nem ezt parancsolja az ige, hanem azt: „Neveld a gyermeket!” Nem foszthatjuk meg a kicsinyeket attól, hogy halljanak Istenről. Nem foszthatjuk meg őket az igazi bölcsességtől: az Úr félelmétől. Nehéz feladat ez. Az iskolai tananyag önmagában nem tesz senkit bölccsé, csak művelté vagy nagy tudásúvá. A nevelés lényege, hogy a kis emberpalántából olyan felnőtt legyen, aki tudja a helyét. Tudja, hogy Isten teremtménye, aki nem véletlenül él a földön, hanem azért, mert Istennek vele

is célja van. Ez az, amit nem titkolhatunk el gyermekeink előtt, amit nem vehetünk el tőlük azzal a hanyagsággal, hogy rájuk bízunk a döntést: akarod-e vagy sem?

Nevelés és tanítás. Két egymáshoz közel álló szó, más-más jelentéssel. A tanítás az, amikor a felnőtt a tudását átadja a gyermeknek. A nevelés ennél több. Amikor a gyermeket arra tanítja a felnőtt, hogy őnmaga is közelebb tudjon kerülni a bölcsességhez – ez a nevelés. A pápai református kollégium egyik tanévnyitóján az igazgató azt mondta, hogy ebben az iskolában minden a diákokért van: a tanítók, a szakácsnők, a pedellus és a takarítók, mindenki a diákok jobb előmenetelét szolgálja. Cserébe csak annyit kért a diákoktól, hogy köszönjenek. „Kiveszed a kezed a zsebedből, a szemébe nézel annak, aki veled szembe jön és hangosan, érthetően köszönsz” – mondta. Furcsa gondolat egy ünnepi beszédben, de micsoda igazság húzódik meg mögötte! Ez nem tanítás volt, hanem nevelés, ami tartást formál.

De csupán erről szólna az ige? Nem. Tanítani Isten megismerésére és nevelni a hitre. „Az Úrnak félelme az ismeret kezdete”. Erre kell nevelni gyermekeinket is. Azt a megtartó értékrendet kell átadnunk nekik, amelyet Isten kegyelméből mi magunk már megtapasztalhattunk. Hogy az Úr Jézus Krisztus nélkül – a világ megítélése szerint – lehet sikeres életet élni, de az nem lesz teljes. Valami mindig hiányozni fog az ember életéből, ha nem tud gyermeki hittel kérni és gyermeki őszinteséggel hálát adni.

„Neveld a gyermeket” arra az öröme, hogy nincs egyedül ezen a földön! Arra az igazságra, hogy Isten az egyedüli gondviselője az életünknek. Arra a bölcsességre, hogy ne hagyja ki életéből Istent! Egyszerűen megfogalmazva: neveld a gyermeket hitre! Ez a nagy feladat, amit végrehajtani csakis Isten segítségével lehet. Adódik a kérdés, hogyan. A választ erre is az ige adja meg: „Neveld a gyermeket a neki megfelelő módon!” Minden bizonnyal mindannyian emlékszünk, hogy kitől tanultuk meg az esti és a reggeli verses imádságot, az asztali áldást, kitől tanultuk meg a Miatyánkot és ki fogott kézen s vitt el a templomba. Adjunk ezért hálát Istennek, és tőle kérjünk erőt ahhoz, hogy mi is ilyen tanítókká tudjunk válni, nevelni tudjuk gyermekeinket a nekik megfelelő módon.

A mindennapok rohanásában, a munka mellett legyen időnk arra, hogy együtt imádkozunk gyermekeinkkel! És most

nem csak a kicsikre gondolok. A harminc-, a negyven- vagy az ötvenéves gyermek is gyermek. Istenről szólni, Jézus Krisztusról bizonyosságot tenni soha sem késő. Számukra is ugyanúgy szükséges ez a nevelés, mint a kicsinyek számára! A családban minden nap egy alkalom arra, hogy Jézusról hírt adhassunk azoknak, akik a legközelebb állnak hozzánk! A felnőtt gyermekeinket is nevelhetjük a nekik megfelelő módon. Miért fosztanánk meg őket attól a nagyszerű ajándéktól, ami mindannyiunk számára adott a Jézus Krisztusban? Miért hallgatnánk el az örömhírt, hogy Ő miattunk jött erre a világra, értünk vállalta a kereszthalált és elénk helyezte az örök élet lehetőségét? Miért hallgatnánk el azt, hogy jó megköszönni a mi Urunknak a mindennapi kenyeret, hogy jó tudni, hogy bűneimet, amelyeket gyarló emberként naponta gyarapítok, Jézus érdeméért nem olvassa fejemre a Mindenható, hogy jó hinni, hogy Jézus igaz voltát ingyen, kegyelem-ből tulajdonítja nekem Isten! Miért hallgatnám el, hogy jó hinni Istenben?

Tudom, mindez szépen hangzik, csak nehéz megtenni, mert egyfajta félelem munkálkodik a lelkünkben, hogy a gyermek, aki már felnőtt, ugyan mit fog mondani. Visszautasít vagy elhallgattat, legyint egyet azzal, hogy hagyja már ezt a szenteskedő szöveget? És ez bizony fájó érzés! Ilyenkor elnémul az ember. Csak-hogy nem maradhatunk az első vagy a sokadik visszautasítás után sem némák, hiszen Istentől kapott feladatunk, hogy neveljük a gyermeket a neki megfelelő módon. Amilyen természetes az ébredés utáni köszönés, olyan természetes legyen az is, hogy beszélni tudunk Jézusról, hogy imádkozni tudunk Istenhez gyermekeinkért!

Nem csüggedhetünk, hiszen a feladat mellé Istentől ígéretet kaptunk arra, hogy a nevelésünk eredményes lesz. Hiszen mi csak eszközként végezzük ezt a munkát; valójában Ő az, aki megcselekszi azt, hogy gyermekeink bölcsességre jussanak! Ígéret van rá: „...ha megöregszik, akkor sem tér el attól”.

Lehet, hogy az apák nem látják meg a fiaikat, amint imádkozni tanítják az ő fiaikat, s hogy nem hallják meg, ahogyan a fiak bizonyosságot tesznek Jézusról, de hisszük, hogy Isten a fiaikat is bölccsé teszi, hogy az ő szívüket is megnyitja Jézus előtt. Ez a hit adjon nekünk töretlen erőt ahhoz, hogy ilyen értelemben tudjuk nevelni gyermekeinket!

Somogyi Alfréd

Az irgalmas samaritánus példázatán keresztül vizsgáljuk meg, hogy milyen a szakszerű szeretetszolgálat, illetve milyen tulajdonságokkal kell bírnia annak, aki szeretetszolgálatot végez!

„Egy ember ment le Jeruzsálemből Jerikóba, és rablók kezébe esett, akik kifosztották, meg is verték, azután félholtan otthagyták elmentek. Egy úton lévő samaritánus pedig, amikor odaért hozzá és meglátta, megszánta; oda-ment, olajat és bort öntött sebei- re, és bekötötte azokat. Aztán fel- tette őt a saját állatára, elvitte egy fogadóba, és ápolta. Másnap elővett két dénárt, odaadta a fogadósna, és azt mondta neki: Viselj rá gondot, és ha valamit még ráköltesz, amikor visszaté- rek, megadom neked” (Lk 10,30. 33–35).

A szeretetszolgálat tárgya min- denkor a felebarát, akit Isten elénk hoz, ezért azt sosem kell keresnünk. Éppen így a szolgál- lati mező felől sem kell tudako- zódnunk, hiszen az Úr gondosko- dik arról is.

A bibliai példázatban a samari- tánus úton van. Teszi a dolgát, és útja során szinte „véletlenül” botlik bele abba a személybe, aki rablók kezébe esett. Az első ta- nulság, hogy aki szolgálni akar, annak úton, lendületben kell lennie.

A samaritánus meglátja a nyo- morultat. Elfordíthatta volna a tekintetét, de nem teszi, hanem érzékeli a segítségre szorulót.

Nem keres munkatársakat, se- gítőket, mert tudja, hogy itt neki egyedül kell áldozatot vállalnia. Nem vallásos pótcselekvéseket végez, mert tudja, hogy ez itt a cselekvés időszaka.

Szociális érzékenységre vall, hogy a samaritánus megszanja a nyomorultat. Nem könnyeket hullat, nem a sajnálatát fejezi ki, hanem cselekszik. A megvert, ki- rabolt, vérző nyomorultban meglátja az embert. Nincsenek faji, vallási, nemzeti elítéltelei. Nem diszkriminálja az embert.

A samaritánus nem beszél, nem kérdezi meg a megvert embert, hogy miként került ebbe

A szakszerű szeretetszolgálat

a helyzetbe. Nem kérdezőskö- dik, mert átlátja a helyzetet, amit pedig esetleg nem ért, afe- lől meg nem tudakozódik.

A samaritánus félhetett volna, hiszen a kietlen vidéken őt is megtámadhatták volna a rablók, amíg ő az emberét elsősegélyben részesíti. Nem fél, mert szívében szeretet van. Ez a szeretet pedig aktív, cselekvő szeretet, amely mer áldozatot hozni. A samaritá- nus mer kockáztatni.

Miután átlátja a helyzetet, tud- ja, mit kell tennie. Nem tanács- talan, nem kapkodó; hanem tevé- kenysége megfontolt és szaksze- rű. Olajat és bort önt a megvert férfi sebei- re, majd bekötözi őt. A samaritánus nagyon leleményes, tudja, hogy az adott helyzetben mit kell cselekedni.

A beteget felülteti saját állatá- ra. (Aki szolgál, annak sok ké- nyelmetlenséget el kell viselnie.) Tehette volna azt is, hogy miután elsősegélyben részesíti a nyo- morultat, otthagyták az út szélén és a fogadóból küldhetett volna hoz- zá valakit. A samaritánus tudja, hogy ez az ember az ő embere,

Mivel a sebesült szemmel lát- hatólag több napig sem lesz ké- pes elhagyni a házat, a samaritá- nus két dénárt ad a fogadósna a beteg ápolási költségeinek fede- zeteként. A samaritánus reálsan gondolkodik, tudja, hogy a be- tegápolásnak anyagi vetületei vannak. A sebesült pedig az ő embere. Mer anyagi áldozatot hozni, mert tudja, hogy a szere- tetszolgálat anyagi áldozathoza- tallal is jár.

A fogadóst megbízza a sebesült további ápolásával, amikor meg- kéri, hogy viseljen rá gondot. Nem egyszerűen otthagyták a se- besültet, hanem rábízta egy konkrét személyre. Átadja őt, a saját emberét, kliensét a másik segítő szakszolgálatára bízta, de továbbra is gondoskodik róla, hi- szen az esetleges anyagi több- letkiadást már előre magára vál- lalja. A samaritánus ezen a téren is nagylelkű. Számol azzal, hogy az emberéért végzett további szeretetszolgálatnak lehetnek esetleg további kiadásai is.

A szolgálatáért a samaritánus nem vár köszönetet, sem elis- merést. Nem ad névjegykártyát a sebesültnek, nem mutatkozik be. Anonim tud maradni.

A samaritánus egy szükségben lévő zsidónak felebarátjává lesz a történetben. I- ránta gyakorolt könyörületet, érte végzett koc- kázattal és anya-

gi áldozattal járó szakszerű élet- mentő szolgálatot.

Az irgalmas samaritánus törté- nete nem várt fordulatot vesz. A történet azzal a kérdéssel kezdő- dött, hogy ki az én felebarátom, és azzal a felvetéssel fejeződik be, hogy te kinek a felebarátjá- nak bizonyulsz.

Gaspárecz Tihamér

akiért most ő felelősséggel tar- tozik. Nem félig végzi el a szolgál- tatát, hanem tudja, hogy a diag- nosztizálás és az elsősegély után a terápiának kell következnie.

Elvitte a sebesültet egy fogadó- ba, és ott ápolta. Nem azt olvas- suk, hogy valakit nyomban meg- bíz az ápolással, hanem hogy azt maga kezdi el. Ő az ápolásból, a gyógyításból is kiveszi a részét, idő előtt nem fejezi be szolgálá- tát.

A tavalyi évtől immár magyar nyelven is olvasható Eric W. Gritsch *Isten udvari bolondja* című Luther-monográfiája, amely az 1983-as amerikai megjelenése óta méltán vált világhírűvé. A könyv széles körű népszerűségét jelzi az is, hogy nem csupán a szigorú értelemben vett egyházi, de szinte kivétel nélkül minden világi könyvesbolt polcán megtalálható. Mindazonáltal egy pillanatilag se gondoljuk, hogy a könyv szakmaisága eme népszerűségi mutató miatt bármilyen formában is csorbát szenvedne.

Az igen terjedelmes bibliográfiát tartalmazó, irodalmi hivatkozásokkal és áttekintő táblázatokkal gazdagon ellátott mű több évtizedes kutatómunka eredménye, amelynek kiadása óta a hatalmas méreteket öltő Luther-kutatásban központi helyet foglal el. Mindamelllett a könyv számos érdemén kívül említésre méltó, hogy Eric W. Gritsch olvasmányos stílusának köszönhetően Luther személye és személyisége közelebb kerül hozzánk, mint bármikor is a múltban, nem kis mértékben azáltal, hogy oldalanként találkozunk levelezéseiből, asztali beszélgetéseiből, értekezéseiből és íghirdetéseiből vett idézetekkel, így a reformátor szinte maga magát magyarázza. Tehát nem egy száraz tudományos munkát tartunk a kezünkben.

A könyv a szerkezetét tekintve három részre oszlik. Az első részben,

Isten udvari bolondja Luther Márton korunk perspektívájából

amely a *Történelmi arcél* címet viseli, a szerző kronologikus sorrendbe állítja Luther életének egyes állomásait és reformmozgalma kialakulásának történelmi, társadalmi és egyházi összefüggéseit, melyek végül a híressé vált „*Itt állok, másként nem tehetek!*” kijelentésében csúcsosodtak ki.

A *Nyugtalanító hagyaték* című rész emellett Luther életművének azon pontjaira fekteti a hangsúlyt, melyek mindmáig sok vita tárgyát képezik. A szerző mélyen boncolgatja Luther for-

radalmian új megglátását a Biblia és kora egyházi tekintélyéről, a keresztyén hit és politika kapcsolatáról, valamint a nemi élet és a házasság kérdéséről. Ezek között is kétségtelenül legvitatottabbak Luthernek a

zsidókról írt értekezései, amelyekkel szemben ma is némileg értetlenül és tanácstalanul állnak a kutatók.

A harmadik részben, az *Ökumenikus örökségben* kapnak végül helyet Luthernek a hit által történő megigazulás, a keresztszerű alakú egyház, a keresztyén életben való nevelkedés és az istentiszteleti szolgálatról vallott nézetei. Ezek a tételek nagyban hozzájárultak a különböző felekezetek közti párbeszéd kialakulásához és komoly munkát helyeztek egyetemes egyházunk asztalára. Záróként még részletes áttekintést kapunk Luther évszázadokon átívelő általános megítéléséről, ami sokszor attól függött, hogy milyen szelek sodorták viharos történelmünk hánykódó hajóját.

Hasznos és egyben nélkülözhetetlen olvasmánya e könyv a laikus érdeklődőnek és a Lutherrel érdemben foglalkozni kívánó szakavatott kutatónak egyaránt.

Vámos Tamás

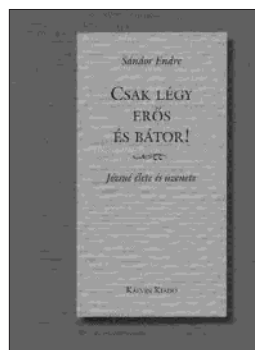
(Luther Kiadó, Budapest 2006)

Csak légy erős és bátor!

A Mózes szolgájából Isten szolgájává lett Józsué életét és üzenetét boncolgatja a recenzált könyv. A szerző fő törekvése, hogy ráirányítsa a figyelmet arra, hogy a teremő és mindeneket bölcsen igazgató Isten beteljesíti az ígéreteit.

Sándor Endre vámosújfalui lelkipásztor úgy merül alá az örök Isten örökké aktualizálásra váró dolgaiba, hogy a felszínre egyszerűen, világosan, olvasmányos nyelvezettel megírt meglátások és állítások kerülnek. Józsué életét (Mózes könyveinek és Józsué könyvének kiemelt részei alapján) fiataloktól egészen haláláig végigkíséri. Így egyfajta életrajzot kaphatunk, amelyből saját életünk számára is meríthetünk követendő, az elmélyült hitélet és szolgálat irányába mutató, illetve intő példákat. „Ma már mindenki tudja, hogy az emberiség a huszadik szá-

zadban nem az oratóriumokból él, hanem a laboratóriumokból, de vissza kell állítani az oratóriumokat, ha nem akarjuk, hogy be-
lepusztuljunk a laboratóriumainkba” – példálódzik Albert Einsteinnel.

fentihez hasonló képek, az életből vett történetek, majd odaillő imádságok zárják az adott részt.

A. Kis Béla

(Kálvin Kiadó, Budapest 2007)

Feladvány

**Melyik rendnek volt a tagja
Luther Márton?**

Kérjük, hogy megfejtésüket legkésőbb **október 15-ig** nyílt levelezőlapra, képeslapra vagy emailen juttassák el a **Kálvinista Szemle** szerkesztőségének címére (**930 10 Dolný Štál 386**). A helyes választ beküldők közt ajándék könyveket sorsolunk ki.

A júniusi számban feltett kérdésre azok válaszoltak helyesen, akik szerint a kompromisszum szó a recenzált könyv vonatkozásában megalkuvást jelent.

Azon kedves olvasóink közül, akik helyes megfejtést küldtek be, hárman részesülnek – a Zsinati Elnökség jóvoltából – könyvjutalomban, mégpedig **Beke Lászlóné** (Szádalmás), **Sztanay Istvánné** (Kassa) és **Veress Vilmos** (Nyírágő). Mindhárman Ruth Epting *Szabadon az Úr szolgálatában* című könyvét kapják. Nyereményükhöz gratulálunk, postán küldjük el.

A szerkesztőség

Értékdevalválódó, a valóságos és a lelki-szellemi környezetszennyeződéstől egyre jobban szenvedő világunkban felértékelődnek a töretlenül munkálkodó fiatal közösségek. Ilyen a Fiala Reformátusok Szövetsége (Firesz) kamarakórusa is.

A magot még az énekkar megalakulása előtt **Édes Árpád** lelkipásztor vetette el. Azokban a gyülekezetekben, ahol szolgált, felfedezte a szívesen éneklő fiatalokat, s belőlük a hűséges és színvonalas nevelés gyümölcseként tíz esztendővel ezelőtt kórust alakított. Magam kiváltságnak tartom, hogy hat esztendeig szakmai vezetője lehettem ennek a nagyszerű csapatnak. Az első CD-felvételt 2000-ben együtt készítettük el (*Tégy Uram engem áldássá* címmel), amelyet többfelé ajándékozván tapasztalhattam a zenének még a gépi hanghordozón keresztül is hathatósan érvényesülő bátorító, erősítő, vigasztaló hatását. A kórus most a tízéves évfordulón felvette a *Cantate Domino* (Énekeljetek az Úrnak) nevet, egyszerűsmind megajándékozott bennünket egy új CD-felvétellel.

Aki végighallgatja a lemez programját, színes összeállításban gyönyörködhet. Végtelen szimpatikus a gyülekezeti énekeskönyvünk énekeinek s ezek feldolgozásainak a dominanciája. Így pontosan az a magyar református zenei anyanyelviség kap hangsúlyt, amelyet éppen napjainkban vált fel – nem ritkán egyházzenei kórusaink repertoárjában is – a jobb-rosszabb, sokszor problematikus értéket képviselő idegen anyag.

A Szent Bertalan éjszakáján mártírhaltalt hugenotta zeneszerzőnek, Claude Goudimelnek négy zsoltártétele képezi az első, énekeskönyvi rész pilléreit. Ez önkéntelenül is eszünkbe juttatja a fordítónak, Szenczi Molnár Albertnek idei évfordulóját: 400 évvel ezelőtt jelent meg először a teljes zsoltároskönyv a németországi Herbornban. A műsorszerkesztés másik megfigyelhető különlegessége, ötlete, a „református miserend”. Azok a szinte soha nem énekelt egy versszakos antifónatételek hangzanak el elszórva, amelyek a katolikus liturgia részeit képezik (*Urunk irgalmazz nekünk; Könyörülj rajtunk, Úr Isten; Ha te meg nem tartasz; Istennek Báránya*) – és soha nem azonos előadói apparátussal (férfi-

Igényes hanghordozó született A *Cantate Domino* kamarakórus új CD-jéről

szóló, női kar, férfikar, férfiszóló teljes kórossal). A 20. század legjelentősebb magyar református zeneszerzőjét, Gárdonyi Zoltánt két szép feldolgozása reprezentálja a lemezen. A *Psalmus poenitentialis* (51. genfi zsoltár) és a *Szelid szemed* meggyőzően formálják meg a bűnbánat üzenetét. A zsoltártételek előadásának erénye az árnyalt, a finomságokra is odafigyelő, érzékeny szövegdeklamáció.

A program második felét a színes, sokféle karakter jellemzi. A szimpatikusan modern, lendületes névadó tétel, Vytutas Miškinis *Cantate Domino*-ja, a tiszta gregoriánra épülő, simogató *Ubi caritas* (Maurice Duruflé), a kissé melankolikus spirituálé, a *Mint árva vándor* (Franz Biebl), az áradóan hitvalló *Megváltva*, a magyar ifjúsági mintapéldaének, amely biblikus szöveg és hiteles népi hangvételű dallam ideális találkozása: *Jézus a jó Pásztor*, Gustaf L. Nordquist romantikus *Tékoz-*

dik kompozíció, Georg Böhm 42. zsoltára nem annyira a második féldőben, inkább az elsőben találná meg jobban a maga stíluskörnyezetét. A *Mint árva vándor* spirituálé kissé statikusra, egyenletesre sikerült; ez az énektípus nagyobb szabadságot engedhetne meg magának. A *Székely asztali áldást* tulajdonképpen nem koncertdarabnak, hanem étkezés előtti és utáni énekes imádságnak szántam, bár hálás vagyok a kórusnak a tétel érzékeny megszólaltatásáért. A *Maradj velem* szerintem jobb befejező tétel lehetett volna mint esti fohász. Itt egyébként a zeneszerző nem Draskóczy László, hanem Weltler Jenő. Mint ahogy a Megváltva-feldolgozást Lisznyay Szabó Gábor készítette, nem A. L. Butler. A záró spirituálé-feldolgozásnál pedig zavart a magyar refrén kezdetének magyartalan prozódiaja: „haazafele veezet...”

Kritikai megjegyzéseim eltörpülnek az igényes műválasztás, a lélekkel teli,

művészi színvonalú, nagykorú interpretáció pozitívumai mellett. Illesse köszönet a tehetséges fiatal karnagyot, az elkészítés orosz-lánrészét felvállaló Süll Kingát – és természetesen az összes közreműködőt! Azokat is, akiknek nevét a takszöveg nem említi: a nagyszerű énekes szólistákat. Legyen áldás a CD-hallgatóin az ünne-

peken, a hétköznapiakban, a betegágyak mellett, a családokban, a gyülekezetekben! Mit kívánhatnék többet, szebbet nekik? Legyenek az énekelt evangélium messze hangzó üzenetközvetítői még sok évtizedig!

Berkesi Sándor

ló fiú-já, a puritán *Székely asztali áldás*, klasszikus esti énekünk, a *Maradj velem, mert mindjárt este van* és a befejező *Swing low* spirituálé mind egy-egy külön zenei-lelki világ, más stílus-kör, más mondanivaló.

A kórusműveket játékonan oldja fel egy-egy bibliai szakasz prózai betéte vagy a latin szöveg magyar fordítása, illetve két szóló orgonamű. Itt a máso-

Idén ünnepli a Gustav-Adolf-Werk németországi protestáns segélyszervezet az alapítása 175. évfordulóját. A legrégebbi alapítású segélyszervezet nevét II. Gusztáv Adolfról (1594–1632) kapta, akinek szerepe az ellenreformációs törekvések idejében a protestantizmus fennmaradása szempontjából kiemelkedő volt.

A segélyszervezet a 175 év alatt Németország egész területére kiterjedő egyházi segélyszervezetté lett, sőt a német példát számos európai egyház követte, és létrehozta saját segélyszervezetét. A segélyszervezet tevékenységi köre az idők során bővült, a szerkezete pedig – megőrizve bizonyos sajátosságokat – alkalmazkodott a kor követelményeihez. A Gustav-Adolf-Werk a németországi törvények szerint közhasznú szervezet. Egyházunk a jubileumi év kapcsán reformáció napi perselyes gyűjtést hirdetett a Gustav-Adolf-Werk tevékenységének a támogatására.

A segélyszervezet tevékenységi körét alapvetően meghatározza az, hogy elsődlegesen kisebbségben és szét-szórtságban, szórványban, azaz diaszpórában élő európai, közép-ázsiai és latin-amerikai protestáns egyházak támogatását vállalja. Több mint ötven partneregyházzal tart a segélyszervezet állandó kapcsolatot.

A partneregyházak projekt típusait részben a GAW határozza meg. A támogatásra beterjesztett projektek típusa lehet építkezési, felújítási, épületvásárlási avagy szociális-diakóniai jellegű; lehet gyülekezetépítéssel, misszióval vagy az egyházi munkatársak képzésével kapcsolatos. Az évente megjelenő projektkatalógusban a legnagyobb arányban mégis az építkezéssel kapcsolatos projektekkal találkozunk. Valamennyi támogatás alapvető követelménye, hogy a cél megvalósításához a GAW legfeljebb harmadrészt nyújt támogatást, önerőből és más forrásból kell a kétharmadnyi részt biztosítani.

Ismerve azonban a körülményeket és a munkaerő értékét, az önerőbe a helyileg elvégzett gyülekezeti munka is beszámítható, ami a tényleges költségeket így sok esetben csökkenti. A támogatás igényléséhez feltétlenül szükséges az adott egyház vezetésének az ajánlása.

175 éves a Gustav-Adolf-Werk (IV.) A szervezet tevékenységi köre, működése és szervei

A GAW-támogatás rendszerét kissé bonyolulttá teszi az a tény, hogy java-részt perselyes gyűjtésről van szó. Az évente kiadott katalógusban megjelenő projektekre egy teljes éven keresztül zajlik a gyűjtés, és csak a kalendáriumi év lezárását követően kerül sor a támogatás átutalására. A katalógus azt a célt szolgálja, hogy a felsorolt projektekből mindenki kedvére valót választhasson, és az adott projekt támogatását hirdetheti meg egy-egy gyülekezeti gyűjtés alkalmával. Ugyanakkor a katalógus afféle költségvetési terv is, és ha a bevételi, azaz gyűjtési oldal nem fedezi a tervezett kiadási, azaz tervezett támogatási oldalt, akkor a támogatás összegét egységesen csökkentett összegben kapják meg az egyházak. A kialakult hiány pótlására akkor kerülhet sor, ha egy következő évben a támogatás meghaladja a tervezett összeget. Ezért az igényléstől kezdve a projektkatalógus összeállításával folytatva a GAW-pályázatok kifizetéséig két év telik el.

A szervezet közhasznúságából adódik, hogy a begyűjtött adomány adómentes. De a közhasznúság megővésének feltétele, hogy a szervezetnek a támogatást vissza kell igazolni, és el kell vele számolni. Emiatt a GAW az elmúlt években szigorította is a visszai-gazolási és elszámolási rendjét, aminek következtében egyházunknak számos projektet kellett utólagosan visszaigazolnia és elszámolnia.

A segélyszervezet érdekessége, hogy a Gustav-Adolf-Werk – Diasporawerk der Evangelischen Kirche in Deutschland a valóságban több (nem egy esetben önállóan is bejegyzett területi vagy tartományi) szervezet összefogó intézménye. A központi iroda, az úgynevezett Zentrale, Lipcsében van. A Zentrale közvetítő szerepet vállal a partneregyházak és a különböző területi/tartományi szervezetek (továbbiakban a német szóhasználatból nehezen fordíthatóan: Hauptgruppe) között, amelyek száma jelenleg huszonöt. Önálló szervezeti egységként működik a Nőszövetségek Munkaközössége, amelybe tizenhét területi, illetve tartományi nőszövetség tartozik. A Hauptgruppék száma változhat is, mint ahogy ez az elmúlt évben egy-egy tartományi szer-

vezet egyesülésével meg is történt. Valamennyi Hauptgruppe önálló költségvetéssel dolgozik, a projektkatalóguson kívül is nyújthat egy-egy egyháznak támogatást. Erre példa a GAW-Hauptgruppe Württemberg által egyházunknak nyújtott, GAW-kölcsönalap név alatt futó, kölcsönök biztosítására kialakított keretösszeg is. Amennyiben a Hauptgruppe megengedheti magának, önálló irodát is működtethet. A Hauptgruppe tagja lehet magánszemély, de egyházközség is.

A GAW szervei a küldöttgyűlés és az elnökség. A küldöttgyűlésen valamennyi Hauptgruppe és a Nőszövetség is képviselteti magát. A küldöttgyűlés dönt az alapító okirat megváltoztatásáról, meghatározza a szervezet tevékenységi körét, azon belül a legfontosabb vagy előnyt élvező dolgokat, jóváhagyja a Zentrale beszámolóját, az elnökségi és a gazdasági beszámolót, a költségvetést – azaz az elfogadásra kerülő projekteket. Hat évre választja az elnökséget, a főtitkárt, és a számvevőbizottságot, amely szintén évente számol be az elvégzett ellenőrzésről, és meghatározza a tagsági díjat. Az elnökség a küldöttgyűlés megbízása alapján végzi az évközi tevékenységét, amiről értelemszerűen évente be kell számolnia.

A Gustav-Adolf-Werk további tizenöt európai szervezettel és a brazil Obra Gustavo Adolfo segélyszervezettel közösen alkotja a Gustav-Adolf- és Diaszpóraszervezetek Munkaközösségét. E szervezetek közül természetesen a svéd, valamint a francia, az osztrák, a magyarországi evangélikus, a csehországi sziléziai és a romániai segélyszervezet hordozza a svéd király nevét.

Egyházunk a segélyalapi törvény révén az egyetlen olyan tagja a munkaközösségnek, amely a segélyezést törvénnyel rendezi, önálló segélyszervezettel azonban nem rendelkezik. A munkaközösség kétfévente tartja megbeszéléseit, aminek lényege a kölcsönös tájékozódás és a tapasztalatcsere.

Vincze Árpád

Különböző okokból 2005. november 20-án csak **Sedivi László** nyitrai református lelkipásztor embermentő missziójáról számoltam be Nyitrán. Bemutattam az ÚSB (Állambiztonsági Központ) Sedivi-dossziójának java részét, megkaptuk a kereszteleési anyakönyv adat-tömegét, és birtokba vehettük Sedivi két kortársának, a zsidókat kereszteleő akcióorozatot két közvetlen tanújának, illetve segítőjének fénymásolt emlékezeit. Egyikük **Rásó Lajosné**, másikuk idős **Acsay Lajos**, a nyitrai magyar református gyülekezet gondnoka volt – a két ember tanúságtétele arról, önként, belső indíttatásra, amit lelkészünk Nyitra és a környék zsidóinak megmentéséért nemcsak ott, hanem például Pozsonyban is a maga lelkipásztori eszközeivel tett. Az anyag **Mešťan** professzor úr közvetítésével a jeruzsálemi Yad Washem Intézetbe került; kivonatát, egyelőre – terjedelmi okokból – csak Rásóné tanúságtételével, a Kálvinista Szemlében közzétettük. (Később Acsayét is – a szerk. megj.). Remélem, hogy az egész Sedivi-anyagot a folyamatban levő, mások által elvégzendő kutatások eredményeivel és a hiteles forrásokkal együtt könyv alakban is meg tudjuk jelentetni.

Elsősorban a Sedivi korabeli egyházi és a magyar, illetve szlovák világi sajtót kell átfésülnie egy csapatnak, amely a források föltárására szerveződik. A lelkész embermentő missziója és a vértanúság, amelyet el kellett szenvednie, csak az egész élet ágyazatában értelmezhető. Keveset tudunk például Sedivi szüleiéről, gyermek- és ifjúkoráról, kutatni kellene a kecskeméti református gimnázium, a budapesti és a pápai református teológia levéltárában, mert ők voltak Sedivi László és valószínűleg édesapja iskolái, és megint csak a sajtó és az egyházkerületi-egyházmegyei iratok, vizitációs és közgyűlési jegyzőkönyvek igazítanak el részletesebben szüleinek és magának a lelkipásztornak az életpályája felől.

A megboldogult **Szabó Antal** lelkész-esperes tudta, hogy Sedivi ősei cseh vagy morva reformátusokként települtek (menekültek?) a fehér-hegyi csata után Magyarországra. Sedivi Szentendrén született, és édesapja is lelkész-tanító volt, mint fia, amikor Nyitra előtti állomáshelyén, Diósförgepatonyban szolgált. (Ehhez a csallóközi faluhoz így vagy úgy mind a három embermentő lelkésznek köze van: Sedivi előtt **Puskás István** édesapja, Mihály hirdette itt az Igét, **Brányik Sándor** rokonsága pedig 1931-ben költözött a településre.)

Levélben kerestem meg a szentendrei lelkipásztort, **dr. P. Tóth Bélát**, aki ez év

ZSIDÓMENTŐ LELKÉSZEK

március 18-án ezt válaszolta: „Kevés adattal szolgálhatok, ami egyházköz-ségünk rendelkezésére áll. Magam nem végeztem ilyen irányú kutatásokat, egyik elődöm, **Pásztor János 1963-as jelentéséből idézek, amit püspöklátogatáskor mondott el.**

»Szentendrén a szegénytelepen (Szamárhegy) épült imaház felszentelése (1852) után 17 káplán szolgált az első világháborúig. Legtöbben csak átmeneti számúzetésnek tekintették a kicsiny és állandó anyagi gondokkal küzdő gyülekezetet, mely mindössze 160–180 lelket számlált, és amint tehették, eltávoztak a sanyarú körülmények közül. Sedivy János azonban 30 évig, haláláig itt szolgált. A korabeli jegyzőkönyvek megrendítően tanúskodnak hűségéről, szeretetéről, alázatos, pásztori lelkületéről. Évi fizetése 150 Forint, de ezt sem kapja meg mind. Mégis ő ad adományt az egyházköz-ségnek, kereszteleőedényre 40 Ft-ot. Lakása egyetlen szobából áll, ebben neveli öt gyermekét. Nem csoda, hogy közülük hármat maga előtt kísér a temetőbe. Mégis gyakran állott méltatlan gyanúsítások tüzeiben. Itt halt meg és itt nyugszik régi temetőnkben.«

Temetőnk sírfeliratai közt nincs Sedivy családnév, vagy ha van, mára teljesen elhalványult, így csak emlékét őrizzük. Mindenesetre Sedivy János idejében vásárolt harangot a gyülekezet az imaház részére 1871-ben, ez a templomunk tornyában máig meglévő, 1817-es öntésű, latin feliratú harang. Szentendre csak a reformációtól 1680-ig, majd 1913-tól kezdve anyaegyház ismét. A 19. század során, 1825-től ún. lévita vagy adminisztrátor lelkész-tanítói voltak, akik *Pomáz, Szigetmonostor vagy Pócsmegyer alá tartoznak. Családi viszonyairól nincsenek rendelkezésre álló feljegyzések.*”

Hűség, áldozatkészség, szeretet, alázatos pásztori lelkület, írja az apáról a kései utód, **Pásztor János 1963-ban**, s ezeket az erkölcsi értékeket fedezzük föl Sedivy János fiának, Lászlónak egész nyitrai missziójában a templom-, parókia- és iskolaépítés tényein és módján, személyes, áldozatos pénzgyűjtő buzgalmán, a filiák és szórványok szolgálatán, a válságok kezelésének módozatain át a zsidó életek, több mint hétszáz zsidó lélek kétségbeesett, a gyilkos világi törvényeket semmibe vevő, minden személyes életáldozatra kész mentési kísérletéig. Valószínű, hogy első házassága is e semmi személyes áldozatot nem kerülő szolgálata miatt ment tönkre – és biztos,

hogy ezért került az illavai fegyházba, ezért kapta a kíméletlen verést, és szolgált tovább változatlan, testét-lelkét kimerítő önáldozattal 1944. június 16-án, most hatvankét esztendeje bekövetkezett haláláig. **Nyitrai Dezső** magyarbódi, későbbi dunaradványi lelkész barátja tette el, a halott kívánsága szerint, június 20-án. Özvegyének sorsát nem ismerjük, de kislánya, akit Babucikának becéztek, Komáromba került, s a város református temetőjében nyugszik.

Acsay Lajos kurátor emlékezéseiből tudjuk, hogy Sedivi embermentő missziója eredményes volt. Az 1945 utáni hónapokról-évekről írja: „Házgondnoki levelező naplóm százon felüli iktató számot tett ki ezen időkben évente. Az egyházgondnok iktatószáma sem kevesebb, mert a szorosan egyházi ügyek adminisztrációján kívül, Szabó esperes úrnak külön felhatalmazása alapján, szerte az országban lakó kikeresztelkedteknek, kérsükre anyakönyvi kivonatokat szerkesztettem s küldtem széjjel, s felkértem önkéntes egyházi adófizetésre, amennyiben nem tagjai valamelyik ref. gyülekezetnek. A legtöbbet készséggel tettek ennek eleget, s meglepő magas összegeket utalványoztak...” Itt értelemszerűen azokra az életben maradtakra kell gondolnunk, akiket Sedivi László keresztelt ki, akik védelmében személyesen interveniáltak s akiket a forgatag az ország különböző pontjaira szórt szét. Ha a nyitrai gondnoki iktatókönyv ránk maradt, abból a megmentett életek neve és címe is kiviláglik.

Ez a sok véletlenszerű, revelációszámra menő felfedezés int bennünket arra, hogy tárjuk föl eklézsiánk múltját, kutassuk és dokumentáljuk történetét, intézményeit, értékeit, a lelkipásztorok és pedagógusok életét, szolgálatát, felekezet- és vallásközi kapcsolataikat. Elekezget- és vállalkozásunka például a szlovákiai református egyház gyülekezeteit, lelkészeit és pedagógusait bemutató lexikon és a további kutatások alapjául szolgáló könyv- és sajtóbibliográfia létrehozása, a munka megszervezése és lebonyolítása egyházunk Zsinatára és teológiánkra vár. A munkát a vizitációs és közgyűlési jegyzőkönyvek kiadásával és feldolgozásával kell kezdenünk.

Puskás István zólyomi református lelkipásztor nevével az ÚSB Sedivi-aktájában találkoztam. Sedivi iratgyűjtője őrizi azt a rendőrség által kivágott Gardistacikket (1942. augusztus 28.), amely Se-

ÉS LAIKUSOK A FELVIDÉKEN (III.)

divíróról szól ugyan, de letartóztatása ürügyén a Puskás-kauzára is hivatkozik: „*Immár komolyan tarthatunk attól, hogy Sedivý urat nálunk magyar vértanúvá kiáltják ki, ahogy vértanúvá nyilvánították a zólyomi kálvinista papot, Puskást, aki annak idején nagyban keresztezte a zsidókat (pl. Zsolnán 1 nap alatt néhány százat keresztelt ki); amikor ez a Puskás tiszteletes úr a vallással való visszaélése miatt Illavára került, egy bizonyos politikai szervezet vértanúságot kreált belőle, s azt bizonygatta, hogy nálunk a magyarokat üldözik. Reméljük, hogy Sedivý tiszteletes úrral nem fognak így komédiázni.*” 2005. évi, nyitrai Sedivý-szeminariumunkon már idéztem az Izraelben kiadott *The Destruction of Slovak Jewry* XXIX. oldalának néhány sorát, amely a zsidók kereszteléséért börtönbe zárt „protestáns” lelkészeket említi: „*A few individual clerymen, such as the Catholic priest Augustín Pozdech in Bratislava, helped Jews. Some of them, mainly Protestant ministers, were even arrested on the charge of having granted false conversion papers to Jews to protect them from deportation; these acts aroused discussion in the Slovak papers.*” („*Néhány magányos pap, mint Augustín Pozdech pozsonyi katolikus lelkész, segítette a zsidókat. Néhányuk, főképpen protestáns lelképásztorok, börtönbe is kerültek azzal a váddal, hogy hamis keresztleveleket adtak zsidók részére, hogy mentessék őket a deportálástól; ezek a dolgok szlovákiai sajtóvitákat gerjesztettek.*”)

Hogy tisztábban és teljesebben lássuk múltunknak ezt a szeletét, a Szlovák Köztársaság teljes szlovák, német és magyar sajtóját s az ÚSB (Állambiztonsági Központ) teljes vonatkozó iratanyagát meg kellene vizsgálnunk. Valószínű, hogy más református lelkészek is próbálkoztak a zsidók mentésével, de a Gardista, a Grenzbote és az izraeli könyv írott tanúságtétele az eddig föltárt rendőri akták szerint is elsősorban Sedivýre és Puskásra vonatkozik. Tehát Puskás István, egy másik szlovákiai magyar református lelkész, ezúttal Zólyomból, aki nagy számban keresztelt ki zsidókat Zsolnán, s ezért Illavára internálták. Mint később, de még egyazon évben Sedivýt.

Később az ÚSB levéltári fondjában (Slovenský národný archív – Szlovák Nemzeti Levéltár) Puskás aktájára is rátaláltam. Ő túlélte a Szlovák Köztársaságot, szolgálatát a Barsi Református Egyházmegye nagyodi gyülekezetében

fejezte be, s a lévai református temetőben pihent el.

Ki volt hát Puskás István, aki embermentő szolgálataért a nyitrai lelképásztor előtt került az illavai várbörtönbe?

Egyenes ági leszármazottak híján írott forrásokat kellett fölkeresnünk. Az első, természeténél fogva hiteles anyag a lelkésszel készített 1942. március 22-i, zólyomi kihallgatási jegyzőkönyv. A négy és fél oldalas, géppel írt szöveg a zólyomi államrendőrsi hivatal irodájában készült. Eszerint Puskás István református lelkész 1891. október 28-án született Martoson, az Ógyallai járásban. Nős, gyermektelen, katonaviselt, büntetlen előéletű, a megboldogult Puskás Lajos martosi lelkész és Puskásné szül. Bajcsi Ilona fia, vagyontalan, magyar nemzeti-ségű, aki a zólyomi Kukučín u. 91. sz. alatti házban lakik. Az elemi öt osztályát Martoson, a nyolc gimnáziumi osztályt s a teológiát Pápán végezte el. Két évig egy bizonyos Senyeházán (ez rendőri elírás lehet), Mohiban és Martoson káplánkodott, majd Martosról, édesapja mellől irányította Balogh Elemér püspök 1920. május 15-én Zólyomba, ahol a gyülekezet 1922. február 20-án választotta lelkipásztorául.

Édesapja 1937-ben, édesanyja korábban, 1922-ben halálozott el Martoson. Ilona nevű nőtestvére Komáromban, Irénke Martoson, Gizella (Boday Árpádné, akinek két fia ma is él) szintén Komáromban, Gyula nevű fivére Kispesten élt. A lelkész az első Csehszlovákiában a Magyar Keresztényszocialista, a Szlovák Köztársaság idején az Egyesült Magyar Párt tagja volt; az utóbbinak 1942 februárjáig alelnöke, majd letartóztatásáig az SZMKE (Szlovenszko Magyar Kultúr-egyesület) elnöke lett. Az Egyesült Magyar Párt élén tudvalevőleg **Esterházy János** gróf állt, s jelentéseikben a nyomozók a gróf és a lelkész néhány találkozását is rögzítették. Puskás letartóztatásával a magyar párton is ütöttek egyet; ez is magyarázza a tiltakozást, amelyet a magyar református lelkész internálása kiváltott s amelyre a Gardista cikke hivatkozik. Arra is föl kell figyelünk, hogy az ominózus mocskolódo cikk a zsidó és a magyar népcsoport ügyét összekapcsolja, s Nyitra etnikai összképét a Sedivý által reformátussá keresztelt magyar zsidók ellenében szeretné szlovák színezetűbbnek megóvni. Egy szakértő történész barátom (**Popély Gyula**) szerint a Szlovák Köztársaság belügyminiszterének, **Alexander (Šaňo) Machnak**

mentő körülményül szolgált, hogy vallo-mása szerint azért számolt le olyan kegyetlenül a szlovákiai zsidókkal, mert úgy tudta, hogy nagy többségük magyar-nak érzi magát. Egyébként valószínű, hogy a két férfi, az elnök Esterházy és az alelnök Puskás a zsidók külföldre, főként Magyarországra menekítésében is együttműködött.

A zólyomi református anyagyülekezethez Besztercebánya, Ruttka, Liptószentmiklós, a Nógrád megyei Alsóesztergály (Dolné Strháre) és Zsolna reformátusai tartoztak. Zólyomban a húszas évek elején 80 magyar református lélek, leánygyülekezeteiben mintegy 360 élt. Számuk időközben kb. 800-ra szaporodott, de magában Zólyomban 44-re apadt, s ebben az 1942. március 19-én kikeresztelt **Oppenheimer** család három tagja is benne foglaltatik. Ők zólyomiak voltak, s a lelkész három nappal letartóztatása előtt keresztelte ki őket.

A rendőrségen Puskás előadta, hogy jó kapcsolatban állt a zólyomi **Jávör** (korábban Jakubovics) **Sándorral**, aki még 1919-ben vált reformátussá, és a zsolnai **Holcman Árpáddal**, aki szintén 1919-ben keresztelkedett ki. Általuk 1939-ben egy besztercebányai, Zsolnán pedig két, majd három, 1940-ben három, 1941-ben kb. két s a folyó 1942. évben ugyancsak Zsolnán mintegy 150 zsidót keresztelt ki.

1941 decemberében **dr. Wertheimer Gyula**, egy volt zsolnai ügyvéd fordult hozzá levélben azzal, hogy református hitre akar térni. 1942 januárjában a zsolnai Holcman mérnök írta, hogy ismerőse, **Sebek Frigyes** ugyanerre készül. Februárban **dr. Polák** fordult hozzá ugyanilyen szándékkal. 1942. március 11-én Puskás bizalmasa, a református **Bagaméry István**, aki annak idején zsidó leányt vett feleségül, közölte, hogy több zsidó ismerőse is megkereste, hogy átlépnének a reformátusok közösségébe. A lelkész természetesen igent mondott, s aki bemutatta a zsolnai járási hivatal által kiadott igazolást, azt pár perces magyartáson után megkeresztelte. Akik a szertartáson átestek, írásban tettek fogadalmat, hogy utólag látogatni fogják a vallásoktatás alkalmait s hogy konfirmálásuk után úrvacsorázni is fognak.

Mindenki, a rendőrség is tudta, hogy a villámgyorsan, a törvény szabta feltételek mellőzésével történt keresztelések nem a lélekhalászat, hanem az életmentés kétségbeesett aktusai; bár előfordult, hogy a reformátussá keresztelt személyek komolyan vették és mások javára is élték új hitvallásukat.

Koncsol László
(Befejezés a következő számban.)

A hit nem egyenlő a keresztyén hittel

Van egy gyermekdal, amely Dávid és Góliát történetére alapozva fontos kérdéseket boncolgat. Viszszatérő kérdése: „Jó barátom, van-e hited?”

Na de milyen hitre gondol a szövegíró? Hiszen tudjuk, hogy hinni sok mindenben lehet. Lehet például abban, hogy ha segítünk valakinek, akkor azzal örömet szerzünk neki. Vagy ha felülünk a biciklire, akkor gyorsabban eljuthatunk a célhoz, mintha gyalog mennénk; és ha a haver azt mondja, hogy úgysem tudják meg a szülők, bármit tehetünk, akkor adott esetben ezt is hihetjük.

Hite tehát mindenkinek van. Keresztyén hite viszont már sokkal kevesebbeknek. De mi is az?

Ha valaki hisz Istenben, hiszi, hogy Ő Atya, Fiú és Szentlélek, akkor ő keresztyén, vagyis Krisztus-követő, így keresztyén hittel rendelkező ember. Gondolom még

sen még nem elég ahhoz, hogy hinni tudjunk. De megtudhatjuk, hogy akire rá akarjuk bízni magunkat, az jót akar nekünk, s ezért bátran hagyhatjuk, sőt magunk is kérhetjük, hogy vezessen minket.

S amint vezetőt „fogadtunk”, akortól már nem mi mutatjuk az irányt, nem mi dirigálunk, hogy milyen döntés szülessen, hanem átengedjük ezeket a jogokat a vezetőnek, és mi „csak” engedelmeskedünk neki. Azt tesszük, amit mond. Kell tehát az ismeret a vezetőről (hogy ki ő, és mi a célja velünk), nem mindegy ugyanis, hogy milyen cél felé vezetnek minket. Mert lehet, hogy az út, amit a vezető ígér, izgalmas és kalandos, de ha a vége zsákutcába vagy szakadékbá torkollik, akkor mi értelme elindulni!

Fontos tehát az ismeret (az, hogy Isten mit vár tőlem), ezt követi a bizalom (az, hogy elhiszem az ígé-

„Adjatok hálát az Úrnak, mert jó, mert örökké tart szeretete!” (Zsolt 118,1).

Már három éve erőlködünk azon, hogy a nyári szünidőben egyhetes nyári napközi tábort szervezzünk a bátkai alapiskola tanulói számára és így tegyünk eleget a munkába járó szülők kérésének. Már-már azt gondoltuk, hogy az idén sem lesz az elképzeléseinkből semmi, amikor június elején Isten utat nyitott a megoldásra.

Egy rendhagyó hittanórára látogattak el hozzánk a jókai Gyermeke-evangelizációs Közösség munkatársai, akikkel a hittanosaink már hosszabb ideje leveleznek és akik a napközi tábor megszer-

Nyári tábor – segítséggel

vezésében a segítségünkre siettek. A munkából és a szolgálatból sokan vették ki a részüket, ezért is tetszettek a gyerekeknek az itt eltöltött napok. Reméljük, az Úr jövőre is megsegít minket, és tudjuk majd fogadni az összes érdeklődőt a nyári (talán nem is csak napközi) táborban.

Köszönjük **Andrássy Zsuzsa** útmutatását, **Kiss Tibor** jókai lelkipásztornak és feleségének, **Kiss Zsanett**nek odaadó szolgálatát, **Deák Janka** zenei hozzáértését és **Virág Szilvia** szeretetteljes mosolyát, akik egész héten Isten Igéjét közvetítették a gyerekeknek.

Köszönjük **Valacsay Henriett**, **Bodon Gabriella**, **Miko Eszter**, **Hencz Annamária** és **Máté Aladár** készségét, akik önként vállalták a szolgálatot, és segítségükkel a gyerekek gyöngyből állatfigurákat fűzhettek, papírsodákat és díszes cserepeket készíthettek. Köszönjük a bátkai önkormányzat, **Plánka Erika** magánvállalkozó és a **FEROLLI** cég támogatását, a szakácsnők finom főztjét, az anyukák süteményét és a zsípi polgármesternő, **Nagy Pál Magdaléna** irántunk mutatott figyelmességét, amikor gyalogtúránk alkalmával megtekintettük a zsípi református templomot.

Táborbontáskor minden résztvevő egy emléklapot kapott, amelyre a következő Ige került: „Megáldja azokat, akik félik az Urat, a kicsinyeket a nagyokkal együtt” (Zsolt 115,13).

Gyurán Ágnes

ezzel sem mondtam semmi újat, hiszen eddig az ismeretig sokan eljutnak. De hogy mik a keresztyén hit jellemzői, arra már talán kevesebben tudják a választ.

Ha valakit követni szeretnénk, akkor először is tudnunk kell (a saját érdekünkben), hogy hova akar minket vezetni, hogy nem valami veszélyes vagy számunkra érdektelen helyre akar-e eljuttatni. Fontos tehát, hogy megismerjük, hogy ki és hova hív minket. Ha a keresztyén hit „birtokosai”, keresztyének szeretnénk lenni, akkor Isten kijelentett szavát, a Bibliát kell megismernünk, ahonnan ismeretet nyerhetünk, amely ismeret természete-

reketek s hogy a Mindenható nem csap be), s végezetül mindezekből következik az engedelmesség (az, hogy teszem, amit Isten – a vezető! – a Bibliában meghagyott számomra).

Remélem, értitek, amit írtam. Ha esetleg nem és kérdéseitek vannak, akkor az nagyon jó, és azt javasolom nektek, hogy keressétek az alkalmakat, ahol kérdéseitekre választ kaphattok. Sose szégyelljétek, ha valamit nem tudtok: „Kérni és kérdezni nem szégyen; de lopni és butának maradni, az szégyen!” – írja Fekete István.

Kis Lucia

Kopács

Visszatekintés és értékelés

A horvátországi Kopácson tartotta június 27-én közös ülését a Magyar Református Egyházak Tanácskozó Zsinatának missziói, szórványügyi és presbiteri bizottsága.

Kettős János szuperintendens fogadta a tagokat abban a gyülekezetben, ahol **Borkó Julianna** kegyes lelkű parasztasszony élt, akinek két éneke megtalálható az énekeskönyvünkben (a 411. és 454. számú).

Az ülést **dr. Hegedűs Loránt** ügyvezető elnök nyitotta meg, majd megtartotta a bevezető áhítatot, amit a bizottsági elnökök beszámolója követett. **Bóka András** a szórványügyi bizottság elnökeként beszámolt a baranyai szórványgyülekezetek helyzetéről, a jó testvéri kapcsolatokról a Horvátországi Református Egyházzal, a közös gondokról s az örömteli eseményekről. Végül pedig, mivel közeledik a választási időszak vége, köszönetet

mondott az együttléteért és az alkalmakért.

Szabó Dániel a missziói bizottság munkájáról beszélt. Áttekintette a ciklus idejét, és elmondta, hogy átélünk nagy dolgokat, amelyeket Isten adott szervezetünk életében. Rése lehettünk egy eseménysorozatnak Isten munkája révén, ami hitellessé tette az egymáshoz tartozásunkat. És ezt az Istentől kapott élethelyzetet nem lehet kivenni egy adminisztratív átgondolással – mondta Szabó Dániel. Ugyanő tartott beszámolót a presbiteri bizottság munkájáról is, mivel **Balla Tibor** bizottsági elnök kórházban volt. A bizottság szorosan együttműködött a Presbiteri Szövetséggel.

A hozzászólásokban a jelenlévők visszaemlékeztek az elmúlt időszakra, kiemelve a találkozások áldott alkalmait, az együvé tartozás érzésének örömeit. Az együttlét Hegedűs Loránt áldásmondásával ért véget, amit szeretetvendégség követett.

–Bo–

Beretke

Felavatták a felújított kastélyt

Beretkének, e kis gömöri településnek nagy ünnepe volt 2007. június 30-án: a falunap alkalmából felavatták néhai Tornallyay Margit barokk stílusú kastélyát.

A helyi önkormányzat **Giczei Anna** polgármesternő vezetésével és a lakosság támogatásával nem kis nehézségek árán kívül-belül teljesen felújította a kastélyt, és visszaadta neki régi formáját. Erre a napra meghívták Budapestről Tornallyay Margit testvérének, **Tornallyay Zoltán** egykori főgondnoknak **Zoltán** nevű fiát is és további rokonokat és vendégeket a gömöri régióból és Magyarországról.

Az ünnepnap a református templomban ökumenikus istentisztelettel kezdődött. Először **Giczei Anna**, a falu polgármestere mondott üdvözlőbeszédet. Az igei szolgálatot **Szabó László** beszolgáló lelkész végezte, imádkozott **Rusznayk Dezső** sajtógömöri evangélikus lelkész, egy katolikus nőtestvér pedig felolvasta az

első Korinthusi levél 13. részét. Az istentisztelet végén **Borza Zoltán** nyugalmazott lelképásztor, aki egykor szüleivel Beretkén lakott, köszöntötte a gyülekezetet és a vendégeket. A gyülekezet a templomból a temetőbe ment, és koszorút helyezett el Tornallyay Margit sírján. Délután a kultúrházban folytatódott az ünnepség, ahol Tornallyay Zoltán tartott előadást a Tornallyay család történetéről. Azt követően került sor az árvaházat megalapító Tornallyay Margit emlékére készített emléktábla leleplezésére.

Szép befejezése volt az ünnepségnek Tornallyay Margit díszpolgárrá avatása in memoriam, valamint az unokaöcs, Tornallyay Zoltán díszpolgárrá avatása.

A kastély felújításával Beretke önkormányzata jó példát mutatott, hogy hogyan lehet és kell egy kulturális értéket összefogással a köz javára rendbe hozni és a múlt örökségét őrizni, továbbvinni.

Borza Zoltán

Rozsnyó

Legyünk éberek!

A Pro Ecclesia-délutánok keretében előadás-sorozatot indított a rozsnyói református gyülekezet. Havonta kerül sor egy-egy előadásra, mégpedig a mai kor emberét foglalkoztató témával.

Április 26-án az első előadást a Da Vinci-kódról tartotta **Orémus Zoltán** kassai lelképásztor. Május 31-én **Géresi Róbert** abaújszina lelképásztor a New Age rejtelmait tárta elénk. Júniusban a problémás gyerekek neveléséről adott elő **Hadas Katalin** pszichológus.

Sajnos, a keresztyének is hagyják magukat félrevezetni, amikor a sátán beveti az ő hatásos módszerét: a félígazságot. A keresztyénség ellenségei számára pedig egyenesen csemege, sőt fegyver is mind az az állítás, amiket a Da Vinci-kód írja hírdet. A nem keresztyén tanok már régebben is azt állították, hogy az Úr Jézus nem Isten, hanem csak teremtmény, ez a könyv pedig még olyanokat is terjeszt róla, hogy házasember volt. Nagyon szomorú, hogy ennek a könyvnek és a belőle készült filmnek világsikere volt (és még van is). A világ embere nem sajnál pénzt és időt szentelni a lelkét megfertőző szemétre. Lelképásztorunk, **Molnár Árpád** találóan idézte a 14. zsoltár 2. versét: „Az Úr letekint a mennyből az emberekre, hogy lássa, van-e köztük értelmes, aki keresi az Istent?”

A New Age azt hirdeti: hidd, hogy isten vagy, hidd, hogy a világ vagy! Tehát nem az igaz, élő Istent keresi az ember, hanem mindenféle pótlékot, okkult élményeket. Olyan ez, mint a svédasztal – azt veszem el, ami nekem tetszik, ami nekem megfelel. A vallásokból egyveleget is készíthetek magamnak, ha akarom Istent, Buddhát vagy Allahot imádom.

Ezért a keresztyéneknek ajánlatos naponta olvasni a Bibliát, hogy el tudjanak igazodni a modern áramlatok útvesztőiben. Aki nem számol a sátán ármánykodásaival, az magát csapja be, s nem tud ellene tenni semmit se. A keresztyének számára az Úr Jézusba vetett hit az a fegyver, amellyel a sátán támadása kivédhető: tudni kell, hogy legyőzött ellenséggel állnak szemben. Más vallás nem hirdeti a bűnök bocsánatát, s nem közöl „jó hírt”.

Pál apostol is arra int, hogy „mindent vizsgáljatok meg: a jót tartsátok meg” (1Thessz 5,21).

Mixtaj Johanna

A budapesti Erdélyi Gyülekezet minden évben emlékkonferenciát szervez az alapító lelkipásztora születésnapja, június 1-je környékén. Mindig egy-egy olyan témát járnak körül (a hitvallás, erőszakmentes ellenzékiesség, különböző missziói tevékenységek, a határon túli magyarság sorsa, költészet, képzőművészet), melyek fontos szerepet játszottak Németh Géza életútja valamelyik szakaszában.

Az Erdélyi Gyülekezet úgy döntött, hogy halála 10. évfordulóján határon túli területen szervezi meg a konferenciát, ezzel is hangsúlyozva egykori lelkésze egész életét végigkísérő elkötelezettségét a határon túli magyarság iránt. Így került sor 2007. június 1-jén és 2-án Komáromban a Németh Géza-emlékkonferenciára.

A hely szellemisége által is indíttatva a téma a *Misszió az egyház és a nemzet szolgálatában* volt. A témaválasztást az indokolta, hogy Németh Géza életútjának egyik karakteres jellemzője volt a keresztyén hitből fakadó missziói lelkületnek és a magyarságért (kiváltképpen a határon túliakért) tenni akaró elkötelezettségnek a ritkán tapasztalható harmóniája.

A Selye János Egyetem új, impozáns konferenciaközpontjában **Zalatnay István**, az Erdélyi Gyülekezet lelkipásztora nyitotta meg a tanácskozást, majd **Németh Géza** egyetemi docens *Misszió mint csapatmunka* című előadása következett. Öröm volt hallgatni a műszaki ember precizitásával felépített, a hívó

Komárom

Németh Géza emlékét idéztük

presbiter hitvallásával és személyes bizonyossággal fűszerezett előadást.

Nem jelentett kisebb élményt a Kárpátaljáról érkező előadó sem. **Orosz István** görög katolikus lelkipásztor a maga sajátos és közvetlen előadói stílusával mutatta be egyháza és gyülekezete életét a *Választott közösség szolgálata* című előadásában.

A délután harmadik előadója **Erdős Eszter** misszióvezető, budapesti református lelkipásztor volt, aki az anyaországi helyzetből kiindulva mutatott rá egyházunk missziói szolgálatának lehetőségeire *Hitből gyógyuló ember és közösség* című előadásában. Mindhárom előadást tartalmas hozzászólások követték, melyeket kötetlen beszélgetés tett még életszerűbbé.

Másnap a Tiszti Pávilon épületében, a Selye János Egyetem Református Teológiai Karán **Erdélyi Géza** püspök áhítatát követően került sor a Németh Géza-olvasóterem átadására. Ez annak köszönhető, hogy Németh Géza fiai úgy döntöttek, hogy édesapjuk több mint 1200 kötetes teológiai szakkönyvtárát a komáromi Calvin J. Teológiai Akadémia könyvtárának ajándékozzák. Ezt egészítette ki az Erdélyi Gyülekezet a még Németh Géza által alapított Károli Gáspár Teológiai és Missziói Intézet háromszáz kötetével, így közel másfél ezer német, angol és francia nyelvű kötettel gyarapodott a teo-

lógiai könyvtár állománya. A könyveket **Németh Áron**, Németh Géza és **Németh Zsolt** jelenlétében **Molnár János** dékán vette át. Köszönetet mondott az adományozóknak, és reményét fejezte ki, hogy az olvasóterem is nagyban hozzájárul ahhoz, hogy egyetemünkön minden hallgató és oktató még jobban el tudjon mélyülni a teológia rejtelmeiben.

Utána a komáromi református templomban hálaadó istentisztelet volt, ahol Erdélyi Géza püspök méltatta Németh Géza emberi és lelkipásztori mivoltát az Ige tükrében, hangsúlyozva példaértékű életét a ma élő nemzedékek számára is.

A szombati előadások sorában először *Egyház és nemzet a Felvidéken a lelkész szemével* címmel Erdélyi Géza püspök és **Géresi Róbert** abajúrszini lelkipásztor, majd az *Egyház és nemzet a Felvidéken a világi szemével* címmel **Vajda Péter** pozsonyi presbiter tartott előadást, kitérve Németh Gézához fűződő személyes kapcsolatra és élményeire is.

A hozzászólások során minden jelenlévőben megfogalmazódott, hogy jó volt látni és megtapasztalni, hogy egy olyan gazdag életpálya, mint amilyen Németh Gézáé volt, még évek múltán is mennyi kincset hordoz magában azok életében, akik példaértékű és hitvalló életét követve próbálnak szolgálni és cselekedni az egyház és a nemzet érdekében.

Czinke Zsolt

Kassa–Csécs

Lévai konfirmandusok kirándulása

A Lévai Református Egyházközség egy háromnapos kirándulással ajándékozta meg a gyülekezet konfirmandusait. A kilenctagú csoportot 2007. június 7-én a Kassai lelkész házaspár kísérte el a kelet-szlovákiai útra.

Vonattal jutottunk el Kassára, ahol első utunk a református templomba és a parókiára vezetett, ahol **Orémus Zoltán** lelkipásztor megismertette velünk a gyülekezet és a templom történetét. Később megtekintettük a Miklós-börtönt és a Rodostói házat, majd a Szent Erzsébet-dóm mellett a szökőkutat. Szálláshelyünkön, Csécsen **Krchoné Géresi Tímea** lelkész-nő fogadott bennünket, aki bemutatta a gyülekezet kicsi, de freskóiról híres templomát, amelyek a szentélyt és a meny-

nyezetet ékesítik és evangéliumi történeteket ábrázolnak.

Másnap megtekintettük a Szent Erzsébet-dómot. Sajnos a kriptát éppen renoválták, így oda nem mehettünk le, de kárpótolt bennünket a királyok erkélye és a toronyból elénekelt város és a Kassamedence látványa. Az Orbán-toronyban lévő panoptikum mindenkinnek tetszett, néhányan egy-egy felvétel kedvéért a viaszfigurák mellé is odaálltak. Elsétáltunk Márai Sándor szobrához is. Az egyik legizgalmasabb programnak a borbélyán eltöltött néhány óra bizonyult, ahol kipróbálhattuk ügyességünket és bátorságunkat.

A harmadik napon a délelőtti nagy részét szálláshelyünkön töltöttük, majd Szepsibe mentünk, ahonnan hazaindultunk. Az úton megbeszéljük élményeinket, és levontuk a kirándulás tanulságait. A tiszteletes úrékkal abban is megegyeztünk, hogy a következő évben is rendszeresen részt veszünk a közösség és az ifjúság alkalmain. Már most is vannak, akik rendszeresen eljönnek a templomba és hűek akarnak maradni a konfirmációi fogadalmukhoz.

Valkó Attila

Július 1-jén a komáromi református templomban ünnepélyes keretek között került sor a Selye János Egyetem Református Teológiai Karán idén végzett teológusok promóciójára, illetve segédlelkézi szolgálatba való kibocsátására.

Az alkalom istentisztelettel kezdődött, melyen **Karasszon István** professzor, tanszékvezető tanár hirdette az ígét az *Ezsd 8,24–35* alapján. Többek között arról szólt, hogy Ezsdrás kincseket vitt haza a babiloni fogságból. Ma sajnos nem ehhez vagyunk szokva, pedig református keresztyén tradíciónk szerint mi mindig kincseket adtunk annak a társadalomnak, amelyben élünk – attól függetlenül, hogy magunk választottuk-e azt a közeget, ahol élnünk kellett vagy sem. A végzősökhöz szólva kiemelte, hogy a Selye János Egyetem a legnemesebb tradíciók mai megtestesítője, így az itt végzetteknek látniuk kell azt is, hogy milyen kincseket kaptak az egyetem közvetítésével, de ténylegesen magától a megváltó Urától. Kincssel teli zsákkal indulhatnak az aratásba, olyan kincssel, melyet elsősorban nem teológus tudásnak, hanem teológus magatartásnak nevezünk.

Ezt követően **Albert Sándor** rektor jelenlétében és engedélyével **Molnár János** dékán előtt tették le az esküt a vég-

Komárom Promóció és exmittáció a teológián

zősök és vették át a diplomájukat, mivel mindegyikük eleget tett a velük szemben támasztott követelményeknek: minden vizsgájukat abszolválták s tanulmányait az előírásoknak megfelelően államtanvizsgával fejezték be. A 2006/2007-es tanévben tizenegy hallgató vehette át a magiszteri végzettséget igazoló oklevelet: **Abaházi Zsolt** (Bacska), **Bugár András** (Nagysalló), **Erdélyi Zoltán** (Kassa), **Galgóczy Tímea** (Ungmogyorós), **Semseiné Késmárky Ágnes** (Magyarország), **Szopó Ferenc** (Kistárkány), **Fekete Annamária** (Szerbia), **Pavol Kačkoš** (Rebrény), **Paál Károly** (Románia), **Scherman László** (Magyarország), **Tok Tünde** (Deáki).

A végzősöket előbb a rektor, majd a dékán köszöntötte, aki a 28. zsoltár 7. verse alapján hangsúlyozta, hogy a mai világban, amikor a legtöbb ember az értéket pénzben méri, református lelkésznek lenni szép feladat, de nem nagy dicsőség. Aki erre a pályára megy, életében magasabb célokat pályázik meg, s az eleve nem az érvényesülésre, nem a meggazdagodásra gondol, hanem népére, egyházára, Krisztus ügyére, aki tegnap és ma és mindörökké ugyanaz!

Elmondta még, hogy a diplomák kiosztása alkalmából újra és újra hálát adunk Istennek azért, hogy van egyetemünk, mert az Úr megkönyörült az ő népén, véget vetett szenvedésének, bűneit megbocsátotta, hiszen kétszeresen sújtotta őt az Úr keze minden bűnéért! Ugyancsak a 28. zsoltár szavaival mondjuk: „Az Úr az ő népének erőssége, felkentjének megsegítő ereje. Segítsd meg népedet, áldd meg örökségedet, légy pásztorra, és gondozd örökké!” (8–9. v.)

A Zsinati Elnökség nevében **Erdélyi Géza** püspök bocsátotta ki segédlelkézi szolgálatba a frissen végzeteket. Intette és buzdította őket nemcsak az ígéhirdetés szolgálatára alkalmas és alkalmatlan időben, hanem a misszióra, a pasztorációra, a katechézisére – mindarra, ami feladata egy mai református lelkésznek. Miután felhatalmazta őket a szolgálatra, vállukra terítette a református lelkipásztorok jelképét, a szolgálati palástot.

Az ünnepi alkalom nemzeti imádságunk és a 434. dicséret eléneklésével zárult.

Cz. Zs.

Nagyvárad

Európa megújulása – Románia megújulása

Július 6-án a Királyhágómelléki Református Egyházkerület székházának dísztermében került sor a fenti című konferenciára, amely a Nagyszebenben szeptember 4-e és 9-e között tartandó III. Európai Ökumenikus Nagygyűlésre való előkészület jegyében fogant. A nagygyűlés mottója: „Krisztus világossága mindenkire ragyog. Reménység a megújulásra és egységre Európában.”

Tőkés László püspök az *1Kor 13,6* és a *Jn 3,21* alapján megtartott nyitó áhítában hangsúlyozta, hogy a kommunizmus sötétsége után még csak az alagút végén levő világosság látszik. Tovább él a diszkrimináció, az idegengyűlölet, a kisebbségellenesség, miközben a multik kezdenek uralni mindent. Az igazságtalanság szembefordítja egymással az embereket, ezért a hamisság gyűlölése sorsvállalás.

Colin Williams, az Európai Egyházak Konferenciájának főtitkára beszédében

kifejezte reményét, hogy a szebeni nagygyűlés visszaadja a hitet az embereknek, amit a szekularizáció miatt elveszítettek. A plénumon jelen lesznek az európai egyházak vezetői, s lehetőség lesz a párbeszédre. A különböző fóru-

Colin Williams KEK-főtitkár és Tempfli József nagyvárad megyés püspök

mokon terítékre kerül a migráció, az igazságszolgáltatás, a béke kérdése, fel erősödhetnek a regionális hangok, az európai hit új dimenziója nyilvánulhat meg, miközben nyitás történik majd a többi földrész felé.

A több elhangzott korreferátum közül néhányat említünk. **Virgil Bercea** görög katolikus püspök kifejtette, hogy az európai öntudat eltávolodott a keresztyén értékektől, az európai keresztyénség egyre zsugorodik, ezért megnő az ökumené jelentősége. **Tempfli József** római katolikus megyés püspök rámutatott, hogy nem a liberalizmus (amiből sokféle van) a legfőbb veszély számunkra, hanem a kozmopolitizmus. Saját magunk kultúráját úgy kell fejlesztenünk, hogy segítsük a másikat is. Sajnálatosnak nevezte, hogy Romániában még nincs minden egyházat összefogó ökumenikus mozgalom. Egyházunk főgondnoka, **Fekete Vince** az elhangzottak kapcsán párhuzamot vont egyházunk és a romániai egyházak helyzete között.

A résztvevők végül egy nyilatkozatot fogadtak el, melyben egyebek mellett kérték, hogy a III. Európai Ökumenikus Nagygyűlés ítélje el a kommunizmust, segítse elő a nemzeti és kisebbségi közösségek diszkriminációjának felszámolását, hasson oda, hogy Romániában törvényesítsék a felekezeti oktatást és alakuljon meg az ökumenikus tanács.

–akb–

Amikor két éve tennivalóim miatt nem tudtam részt venni a Csillagponton, azzal vigasztaltam magam, nem baj, majd jövőre. Aztán megtudtam, hogy csak kétévente van ilyen találkozó – egyrészt a guta ütögetett, másrészt meg jó előre tudtam, hogy 2007-ben – ha az Úr is úgy akarja, egyébiránt meg ha törik, ha szakad – ott leszek! Csak három más csábító programot mondtam le, de megérte...

Gondolom, a kedves olvasók most valami kimerítő, lényegre törő beszámolóat várnak tőlem, csak sajnos hasztalan, mert bár két hete igyekszem, ez most másminlyen beszámoló lesz: személyes. Megosztom Önökkel – mindannyiukkal, ismerősként és ismeretlenül –, mi az a három dolog, ami leginkább megszólított...

Nagy hőség volt Sárospatakon július 17-e és 21-e között, és sok-sok ember és az Úr arra hívott, vonuljak egy kicsit félre ebből a színes forgatagból, ne mindig csak azt nézzem, ki hogyan és mi módon akar neki szolgálni, hanem legyen vele. Aztán szót fogadtam, és Ő megvigasztalt úgy, ahogy csak Ő tud. S akkor meghalottam egy szívhez szóló zenét. Ez így bután hangzik, mert délutántól késő estig mindig több sátorban volt dicsőítés és éneklés, és tényleg igazán jók voltak, de én akkor tudtam, hogy oda kell (!) mennem. Bementem tehát a nagysátorba, álltam, aztán leültem, majd lefeküdtem a fapadok egyikére, és olyan volt, mintha szárnyra kapott volna a lelkem, mintha egy magas hegyről indulva végigrepültem volna egy síkság felett, s Ő vitt volna. Mert közben elmondtam, elimádkoztam neki mindent, ami bántott, amit resméltem; mindent, ami akkor voltam, s közben megállíthatatlanul csurogtak a könnyeim, és olyan tisztán álltam fel on-

Szubjektív jelentés a Csillagpontról

nan, amilyen tiszta és könnyű már rég voltam. A fejem helyén pedig ott maradt egy könnytöcsa... Ez volt az első fontos élményem.

Minden este előbb-utóbb annál a sátornál kötöttem ki, ahol dicsőítés volt és a Sófár, az összevont dicsőítő zenekar szolgálata folyt. Ebben a zenekarban szolgált **Édes János** és **Écsi Anikó** is, akik a Firesz Duna Menti Egységének nagyon is aktív tagjai (és az alkalmainkon is ezt a színvonalat tartják szem előtt), és sok ismerős, kedves és szeretett emberkével találkoztam, és beszélgettünk is. A középiskolás Szabináról például kiderült, hogy a szünidő alatt dolgozik, s most már majd robotolhat, hogy ezt a szabadságát „behozza”. Elmondta, hogy szuper napja volt, mert a tegnap megismert Csabi, aki egyébként vak s akivel levelezni fog, ma, amikor köszönt neki, megismerte a hangjáról – és nagyon örült neki! Aztán meg amikor az Ability parkban volt, ahol kerekesszékekben ülve ki lehet próbálni a fogyatékosok életét, megismerkedett egy csomó jó fej „gyerekekkel” – pedig azelőtt kissé tartott tőlük, mert nem igazán tudta, hogy hogyan is viselkedjen velük szemben, de kiderült, hogy semmi gond. Na és ma örökre fogadott egy néger kisgyereket. És az a pénz, amit ezen a nyáron keres, pont elég lesz éves szükségleteire ennek a kisgyereknek, tudta meg a Szeretetszigeten (<http://jobbadni.hu>). Öszintén szólva teljesen paff voltam, de nagyon-nagyon örültem, s ezt meg is mondtam Szabinának. S ő csak rám nézett kissé csodálkozva, s így szólt a legteljesebb természetességgel: „Ha ilyen idős korodban, mint amennyi én vagyok most, ilyen

lehetőséged lett volna, ugyanezt tetted volna.” Nos, mit mondhat ilyenkor az ember lánya? Csöndben ülve (mert szóhoz nem jutottam) hálát adtam Istennek, hogy így munkálkodik, hogy ez a lány, akinek a falujában nincs is ifi, és hónapról hónapra alig várja a Firesz alkalmait, ami az istentiszteleten kívül szinte az egyetlen hely, ahol hívőkkel találkozok, aki a szemem előtt nőtt fel testben és lélekben egyaránt, akivel sosem fogjuk elfelejtetni azt a Jóbról szóló színdarabot, amit közösen láttunk – így viselkedik, gondolkodik és érez. Ez volt a második.

A harmadik szintén a SZIKRA sátorban történt. Pénteken Zsóka izgatottan mesélte, hogy a honvédség tábori lelkésze milyen fantasztikus ember, hogy annak milyen hite van és milyen szerény, és bár előző este volt videós bemutatkozásuk, nagyon kérték őket, ma este beszéljen is, és nehogy elmenjenek, mert nem tudom, miről maradok le. Nos, maradtam, megnéztem most már az egész videóanyagot, de a tábori lelkész nem tudott ott lenni. Mivel a várakozás erős volt bennem, jó erősen csalatkoztam is – az első percekben. Csakhogy az Úr útjai kifürkészhetetlenek. Nikodémusok órája következett ebben a sátorban, s valaki más helyett **Török István** beszélt, aki saját állítása szerint a Sárospataki Református Kollégium „smasszere” volt, aki az ott lévő „csikókat” nevelte x évtizeden át. Magyarán lelkésze és felügyelő tanára volt a kollégiumnak. Azt hiszem, sajnálhatom, hogy nem oda jártam, mert ilyen nagy tudású, erős hitű, jó humorérzékű, egészségesen szemtelen, emberséges tanár, akinek a szavaiból süt a diákjai iránti érdeklődés és akit a diákjai viszonsszeretnek és értékelnek, nagyon ritka. Amit mondott, egy életre megjegyeztem.

Hogy egy kissé objektív is legyek, a találkozó jól szervezett volt, sokoldalú és értékes. Nagy volt a hőség, de volt elég csap és ásványvíz is. Gondolom, mindenki mást vitt el a találkozóról, ki többet, ki kevesebbet, de az Úr jelen volt. Akkor is, amikor holdvilágos este a programok után mi, Duna mentiek együtt imádkoztunk, meg az előadásokon, kiscsoportos beszélgetéseken, istentiszteleten, felvonuláson, különféle programokon. Örültem, hogy a Firesz tudott egy csomó sátrat, padot kölcsönözni, mert ez így szép és jó. Jó volt ott lenni. Köszönöm Istennek, hogy ilyesmi létrejöhetett s vannak, akiket megszólíthatott, hogy megszervezzék, és akiket ott szólított meg.

Dobai Júlia

Kiskövesd

Jubileumi köszöntés

Július 29-én a délelőtti istentisztelet kedves köszöntéssel fejeződött be a kiskövesdi gyülekezetben. **Kasko László**t köszöntötte az *1Tim 6,12* alapján a gyülekezet lelkipásztora, **Szaszák József** abból az alkalomból, hogy Isten kegyelméből betöltötte 60. életévét. Megköszönte az egyházközségben végzett áldozatos munkáját, amit huszonegy éven keresztül végzett a presbitériumban, valamint a tizenöt évnyi özvegység keresztje alatt folytatott gondnoki tevékenységét.

A gyermekek részéről **Zselenák Stefánia** mondott szép köszöntőt, a presbiterek részéről **Nagy Géza** mint legidősebb

presbiter köszöntötte a jubilánst. Az aszszonyok énekkara pedig a köszöntés elején és befejeztével Istent dicsőítő énekekkel járult hozzá az alkalomhoz.

Borisza Gyuláné egy szép virágcsokor kíséretében adta át a gyülekezet ajándékát. Az ünnepelt megköszönte a köszöntéseket, a szép énekeket, az ajándékot, a gyülekezet bizalmát és nem utolsósorban Istennek a hit ajándékát és a lehetőséget a szolgálatra.

Isten áldása legyen a jubiláns további életén, szerettei életén és szolgálatain!

Máté Istvánné

Nagyenyed Református honismereti tábor

Dél-Erdély nagymúltú iskolavárosának kollégiuma adott otthont a VIII. Kárpát-medencei Református Honismereti Tábornak, melyen idén is részt vett az Alistáli Református Egyházi Alapiskola kilencfős csapata.

Rajtunk és az erdélyiekén kívül még magyarországi, kárpátaljai, szerbiai, horvátországi és bécsi diákok alkottak közösséget ismét egy hétre. A szervezés nagy feladatát **Vajda Dezső** választói lelképásztor vállalta, aki kiváló programot

templomait néztük meg. A Jékely-vers nyomán is elhíresült Marosszentimrén már nincs tizenegy egyháztag sem. A Hunyadi János által építtetett, honfoglalás-kori földvár helyén álló freskós falú templom kulcsát, amelynek állagán budapesti teológusok szorgalma is javított, egy román ember őrzi, de jó hogy őrzi, mert egy-másfél évvel ezelőtt még bezárni sem lehetett... Boroskrakkó román és gótikus stílusú templomát évente egyszer „használja” a vidék magyar reformátussága. Hasonló a helyzet Alvincen

A csapat Kolozsvárrott a Farkas utcai református templom előtt. (A szerző felvételei.)

állított össze. A reggeli és esti áhítatok (témái a szeretet sokszínűsége és a Miatyánk volt) közti foglalkozások érdekesek voltak. Egyrészt behatóan megismerkedhettünk a történelem során ötször elpusztult Nagyenyed és a Bethlen Gábor Kollégium történetével, meghatározó tanáraival és neves diákjaival (**Krizsbai Jenő** és **Józsa Miklós** tanárok előadásai által), illetve nagyon gazdag természetrajzi múzeumával és könyvtárával (**Győrfi Dénes** könyvtáros mutatta be a kincseit).

Kirándulás is bőven volt a programban. Nem kellett nagy távolságokat megtenni ahhoz, hogy gyönyörködhessünk Kolozsvár szakrális és világi épületeiben, érinthessük a Házsongárdi temetőt, megmászhatjuk a torockószentgyörgyi váromot, megtekintsük a Székely-kő tövében fekvő Torockó (ahol kétszer kel fel a Nap) unitárius templomát és helytörténeti múzeumát, végigsétáljunk a nevezetes Tordai-hasadékon, megforduljunk a választói Bánffy-kastélyban. Utóbbi épület cseppet sem melleleg az emigrációba kényszerült, ezért csak a rendszerváltás óta ismertté váló hazafias író, Wass Albert szülőháza, akinek életművéről egyik este **Turcsány Péter** irodalomtörténész, a magyarországi Kráter Kiadó igazgatója tartott előadást.

Rendkívül sajátos volt az a nap, amikor a környék szinte gyülekezet nélküli, romos, de felújítás alatt levő református

is, a Morvaországból elűzött és Erdélyben befogadott anabaptista habánok egykori fészkeben, Kemény Zsigmond szülőhelyén, ahol 1970-ben elöntötte a Maros a templomot, amit utána istállónak is használtak...

Magyarigen barokk stílusú, szépen felújított református temploma monumentális, s a helység elsősorban a sokoldalú szellemi munkásságot kifejtő Bod Péter lelképásztor nevével köthető össze. Munkásságáról nagyszerű előadást tartott aznap „idegenvezetőnk”, **Gudor Botond** lelképásztor (aki a gyulafehérvári ortodox teológián éppen róla írta doktori értekezését). A gyülekezet most kilenc (!)

A marosszentimrei templom és kinyitása

főből áll, amiből ötöt a lelkész családja tesz ki. Ennek ellenére lenyűgöző az optimizmusa az 1998-ban „cserépigazgatásra” kihelyezett, eleinte a szó szoros értelmében a galamboknak prédikáló fiatal

lelkésznek: „Úgy kell tennünk, mintha nem kilencen, hanem ezren lennénk. Ha úgy gondolkodunk, hogy a szórvány elvész, akkor tényleg elvész a magyarság” – mondta. A szórvány életben tartása szempontjából egy szimbolikus gesztus volt, hogy az erdélyi egyházkerület idén Magyarigenben tartotta a lelkésszenteletét. Itt külön megdobogtatta a szívünket két felvidéki vonatkozás: a 18. században itt szolgált Erdély pelsőci születésű püspöke, Pelsőci János, az orgonát pedig Hahn János felvidéki mester készítette.

Szép élményt jelentett a szintén Hunyadi János által építtetett tövisi katolikus templom és Gyulafehérvár meglátogatása is. Utóbbi az erdélyi katolikusok központja, érseki székhely, melynek székesegyháza építészeti szempontból minden erdélyi stílust képvisel. Történelmünk számos nagy alakjának nyughelye: itt temették el Bocskai Istvánt, Bethlen Gábort, I. Rákóczi Györgyöt, Hunyadi Jánost és Lászlót, János Zsigmondot, Márton Áront stb.

Magyarpaládon egy teljes nap telt el népdal- és néptáncstudással és kézműves-foglalkozással, amit nagyon élveztek a résztvevők, akárcsak az enyedi strandolást. Egy hét alatt nagyon összeforrott ez a sok országból verbuválódott társaság, amit elősegített az is, hogy minden

A táborvezető pólója

este más-más csapat mutatta be lakóhelyét, gyülekezetét, iskoláját, szülőföldjét.

A táborzárás a helybeli gyülekezet vasárnap délelőtti istentiszteletén volt, ahol az igehirdetés szolgálatát **Mezey Tibor** budapest-fasori lelképásztor végezte, **Székely András Bertalan**, a tábor megálmodója pedig megismertette a híveket a tábor múltjával és küldetésével. Végezetül megajándékoztuk a jelenlevőket a *Mert a haza nem eladó* kezdetű tábori himnuszunkkal (Ivaskovics József ungvári költő Horváth Sándor által megzenésített verse), amely annyiszor hangzott az egész hét folyamán, s reméljük, hogy jövőre is hangozni fog valahol a Délvidéken (vagy a Dunántúlon és Ausztriában).

–kis–

Lelkészképesítő vizsgák

Komáromban 2007. június 27-én tartották meg a lelkészképesítő vizsgákat. Miután az első lelkészképesítő vizsgát letették, a Zsinat Lelkészképesítő Bizottsága segédlelkéshi szolgáltatásra alkalmasnak nyilvánította az alábbi személyeket: **Abaházi Zsolt, Bugár András, Erdélyi Zoltán, Fekete Annamária** (Szerbia), **Fecsó Yvett, Galgóczy Tímea, Pavol Kačkoš, Paál Károly** (Erdély), **Scherman László** (Magyarország), **Semseiné Késmárky Ágnes** (Magyarország), **Szopó Ferenc** és **Tok Tünde**.

Az alábbi segédlelkészek sikeresen letették a második lelkészképesítő vizsgát, miáltal református lelkéshi oklevelet szereztek: **Bartha Attila** (Erdély), **Bihamri László Richárd, Erika Géciová, Holop Krisztina, Izsmán Jónás, Kendi Csaba, Kovács Botond Árpád** (Magyarország), **Molnárné Béres Éva, Molnár Miklós, Révészné Bellai Csilla, Süll Kinga, Süll Tamás, Szabó István** (Erdély) és **Kása Melinda**.

Német vendégek egyházunkban

Dr. Erdélyi Géza püspök meghívására hivatalos látogatást tett Szlovákiában 2007. július 2-a és 5-e között a Rajna Menti Tartományi Egyház delegációja. A delegációt **Nikolaus Schneider** egyházelnök vezette, akit az útra elkísért felesége és **Hans-Peter Friedrich** tanácsos, a külügyi és ökumenikus kapcsolatokért felelős referens. Egyházunk a Rajna Menti Tartományi Egyházzal hosszú ideje jó kapcsolatot ápol. E kapcsolat nyomán vált lehetővé, hogy 2007. júniusában, a Kölnben megrendezett 31. Német Protestáns Egyházi Napokon egyházunk mintegy hatvanfős delegációval vehetett részt és standot is állíthattott.

A német delegáció tagjai látogatásuk során megbeszélést tartottak **dr. Jochen Trebesch**-sel, a Német Szövetségi Köztársaság pozsonyi nagykövetével, a SJE Református Teológiai Karának dékánjával, **dr. Molnár Jánossal** és a Zsinati Elnökség tagjaival, **Fekete Vince** főgondnokkal és **Fazekas László** püspökhelyetessel.

Erdélyi Géza püspökkel Rimaszombatban a partnerkapcsolat további lehetőségéről tárgyaltak. A látogatás során a vendégek megtekintették többek között a jókai Betlehem Missziós Központot és a Jó Pásztor Házát, a komáromi Timóteus-házat, és a hanvai Diakóniai Központot. A delegáció egy rövid kárpátaljai kitérővel útját a Magyarországi Református Egyház meghívására Magyarországon folytatta.

Vincze Árpád

Újabb díjat kapott Erdélyi Géza püspök

A Magyar Művészetért Alapítvány és a Herendi Porcelán Manufaktúra honfoglaló fejedelmünkre emlékezve – halála 1100. évfordulója kapcsán – idén megalapította az Árpád fejedelem-emlékdíjat, amellyel magánszemélyeket, történelmi emléket hordozó intézményeket, jövőt alkotó közösségeket tüntetnek ki a történelmi Magyarország egészén, mégpedig a múltban alkotott örökség őrzésében megnyilvánult elhivatottságuk okán.

A pozsonyi csata 1100. évfordulóján, július 5-én a pozsonyi Magyar Casinóban egyházunk püspökét, Erdélyi Gézát is az a megtiszteltetés érte, hogy átvehette az Árpád fejedelem-emlékdíjat. Ezen a napon és ezen a helyszínen rajta kívül még hárman részesültek a megnevezett díjban: Dobos László író, a pozsonyi Comenius Egyetem Bölcsészettudományi Karának Magyar Tanszéke és Szörényi Levente zeneszerző. A díjakat Gubcsi Lajos, a kuratórium elnöke adta át.

JUBILEUM

2007. július 15-én a templomi istentisztelet után **Kosár Károly**, a nyitrai gyülekezet lelkipásztora köszöntötte **Gál Tibor** gondnokot abból az alkalomból, hogy elérte élete 70. életévét.

Az ünnepelt hivatalos elfoglaltsága mellett nemcsak az istentisztelet látogatásában volt első, hanem gondnoksága alatt megújultak az egyházi épületek is (a templom és tornya megújult, a bérház omladozó falai összehúzóztak, valamint épült egy főiskolai internátus, mely országos viszonylatban is nagy jelentőségű).

A gondnok megalapozottan köszöntö meg a megemlékezést és vette át a virágcsokrot. Kívánjuk Isten gazdag áldását további szolgálatára!

„Áldjátok az Urat mindnyájan ti, akik az Úr szolgálói vagytok...” (Zsolt 134, 1a).

Berecz István

■ A Szlovákiai Egyházak Ökumenikus Tanácsa július közepén nyilatkozatban adott hangot nyugtalanságának a *Válaszok az egyházzal szembeni tanítás némely aspektusát illető kérdésekre* című vatikáni dokumentum miatt. A Hittani Kongregáció által közzétett irat nem a békeséget és a megértést szolgálja, „inkább az összeférhetetlenség, a lelki gög és szenvedélyek” gerjesztéséhez vezet a római katolikus és más vallású hívek között.

TURI NAGY LÁSZLÓ (1919–2007)

Nagy részvét mellett temettük el június 17-én dr. Turi Nagy László testvérünket, aki életének 89. évében hunyt el. Bölcsességével és tanácsaival évtizedeken át volt komoly segítségül a II. világháború idején tönkrement nyitrai gyülekezet egyházi és anyagi életének felvirágoztatásában.

A városi temetőben Kosár Károly jelenlegi lelkész az 1Thessz 4, 13–14 alapján, míg Berecz István nyugalmazott lelkipásztor a 2Kor 5,10 alapján hirdette Isten vigasztaló üzenetét.

B. I.

A Pátria rádió protestáns műsorai:

Szeptember 16-án 19 órakor a Világosság című egyházi műsor református félórájában Molnár Elemér királyhelmeci lelkipásztor Hágáról és Izmaélról szóló igehirdetésében a hallgatókhoz.

Szeptember 30-án 19 órakor a Világosságban Kraus Viktor mokcsakeréshi lelkipásztor igehirdetésében Ábrahám és Sára gerári tartózkodása kapcsán arra hívja fel a figyelmet, hogy az ember kétszer is képes beleesni ugyanabba a hibába.

A másnapi (hétfői) ismétlés időpontja: 19 óra.

Szerkesztő: Iski Ibolya

KÁLVINISTA SZEMLE

A Szlovákiai Református Keresztény Egyház hivatalos lapja. Kiadja a Zsinati Elnökség (Jókai u. 34, 945 01 Komárom). Megjelenik havonta. Főszerkesztő: Dr. Erdélyi Géza Szerkesztő: A. Kis Béla

Titkár és lapterjesztő: Kis Lucia Előfizethető a szerkesztőség címen és a református lelkéshi hivatalokban. Előfizetési díj: egy évre 120 korona.

A lapterjesztést a szerkesztőség végzi: 930 10 Dolný Štál (Alistál) 386 E-mail: akisbela@ba.telecom.sk Telefon: 031/55 90 141 (egyben fax és üzenetrögzítő is)

A kéziratokat nem őrzük meg, nem küldjük vissza, rövidítésük és szerkesztésük jogát fenntartjuk.

Nyomdai előkészítés: A. Kis Béla Nyomja: Reproffset, Dunaszerdahely ISSN: 1335-7298

Regisztrációs szám: SÚTI 15/6